Holy Bible

Aionian Edition®

Aka Bible

Hruso Bible

Holy Bible Aionian Edition ®
Aka Bible
Hruso Bible
Language: Hruso
India (Arunachal Pradesh)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 9/10/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Bridge Connectivity Solutions, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously and https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Aka at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Aka at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 1
Philemon 30

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Sündawñe Jisu i che, "He Awuwa, ná muchoaiwe, hadowo cheme he na madanghume na ha dangkoima?" Sünda na kako ge ĝi veñe i gye í habraĝia lastü.

Luka 23:34

Luka

1 Ñimko a ha ha lyilyedama, se ná nüna
añe na galyiw ĝipüñejoñe dada. 2 Sünda
he ñu ná dju nudzoĝ iñiyo hohusedama se
naje, seyo, Tawgyew i shi-ñu truñe kahisedaw
se naje, se ñu ná ütrüyomdo ñí trukuida. 3
Sünambo, no je ütrüyomdo, he na he í, usupa
yo hoksüñe kalyisedaw no, süvzüw Tiyofilus
bábo, he na he í magabolyiw ĝi vyeimeje ujoñe
vyeda. 4 Hado cheholye, bá ha trudrülyedama,
se ná umsowgo ba danghuweñe no vyedame.
5 Nugo Herodes i Yahudiya ñetrü go ñetrü
nugo dañe shüi ñeto ge ana lyikülye: Abiya
müga go Jakariya cheñe mügaw a du. Üfum
ye, mügaw Arõ yo samtolyiw namko yo a,
iñiñi ye Elishiba. 6 Sünda se naksü Tawgyew
uvro ge chiñifoñe, seyo Prabhu ichi shotuko
dügyew ná je da shüw. Ûĝü dadrülyedaw ná je
madatruw-makitruw da shüw. 7 Sünda Elishiba i
ügübzümdá naksü agü je ñiwbi. Sünda se naksü
kewje keahubi. 8 Dzakariyas i í ñeŝü ná daĝañ
kuwñe, Tawgyew uvro ge, i ñegru ge müga
chew daw. 9 Sündada mügaw ná daw basha yo
dañe kako dzulaw ge iñiñi kakülye, Tawgyew
í küĝüw ñegru ge jiñe shobrovzü foweñe. 10
Sündada shobrovzü fomkoi sese vyew na nopsü
ge kahuañe küĝütsü. 11 Sese Tawgyew ichi
sorgomuko a ye shobrovzü fodaw südzüvyepsüĝ
vyego psüĝañe ge gudzukülyedaw ye, í hohu.
12 Sünda Jakariya í hoglye ŝüpo lamosha,
sünda í ĝew vyehua. 13 Seŝo ye sorgomuko i
í che, "Jakariya, djuĝejodawe hado chemeje
bá küĝüdaw ye dzühujemme sündada bafum
Elishiba yo babó saw a sakülyejome, sünda ba
se iñiñi ye Yohañ ñe ñijodawe. 14 Sünda ba agü
saahuñe ŝüpyo lüshüñe, lüshümfoajome seyo
ŝüpyo nüna na agü sadabi cheñe lüshüjome."
15 Hado chemeje i Tawgyew üvro ge sawlyiw
chiñifojome; seyo tsü keje matujome; seyo iyañ
ulhu ge duluge yo ĝulo güdraw yo güdraavojobi.
16 Seyo Israyel yo naje ŝüpo nüna na Tawgyew
ichi ge kakultrujome. 17 I ñihow Eliya í ĝulo
seyo küña dafidama dañe üvro üvro kutrojome
hado chemeje awu na na üdrü-ulu ye agü
nachi ge tchodügyejo; seyo zew chew madzüw
na Tawgyewchi ge chiñidrüñe lakujo sünda
Tawgyew ibó dafimsofiw dashütrüvojo. 18
Jakariya i sorgomuko í dzü, hei no künda
danghujowa; hado chemeje nobó mukroadabi
seyo nofum boje mukromyadabi. 19 Sorgomuko
i í trutcho, "No Gebriyalwa, Tawgyew ichi
mukow kewwa sünda üdra gudzusaw ye wa;
sündada nó badra chitruweñe seyo bá he
ñu ye truweñe kiadaw yewa. 20 Seyo hojo
dawe, he ñu ye umsow makalu kuw ba mulyo
ĝyojome, sünda mazefijomme, hado chemeje ba
nó ñu ye, i ke damdrüñe dafiajoma, sei umsow
mavye." 21 Nüna na Jakariya í ĝyokrütsü, sünda
mavyenghuahuw lyatsü, hado cheme ñegru ge
aña künda uwalajemañe? Vyeñe. 22 Sünda i
ñopsü kahuadabi abó ñu mazefibi, sündawñe
na danghuladabi i ñegru ulunge hama ñita
homadadañe, sünda i sei vyeĝelalye seyo mulyo
lyadabiñe. 23 Sünda i sehu datunofiahuñe i
í ñe ge katcho. 24 Setasaĝa yo ifum Elishiba
somafobi, sünda hubye pom kuw i nudzoĝ
ana cheñe müŝüñe vye. 25 "Nüna nafo ge nó
bümazeamedañe nobó Tawgyew i he ñeto ye
ana daidawa." 26 Elishiba agü ñiw yo hubye ĝe
kuw sa a Tawgyewchi go sorgomuko Gebriyal
i Galili iñiñi Nazrat ñetrü ge, 27 Mimsa nano
makaw a ichi ge kiku. Djú Joseb cheñe Dawud
í ñeŝü go Muhusa a idra ĝulo daida, se nano
makaw mimsa iñiñi ye Mariyamwa 28 Sünda
Sorgomuko i ichi ge ñelunge jimyoñe che, ba
hu je adjüdjüw no je aĝimiw lüshütukoaiwe,
Djú Tawgyew í nülvow tukoaidama! Tawgyew
i badraŝome. 29 I se ñu yo ŝüpyo ĝelamoag,
sünda vyemche, hei küna ñu a djüjemma? 30
Séŝo Sorgomuko i í che, Mariyamya; djuĝejoda,
hado cheme Tawgyew í nülvo bá tukoaidawa.
31 Sünda hojodawe, ba somafojome, sünda ba
saw a sakülyejome, ba iñiñi ye Jisu ñe ñijodawe.
32 I ŝüĝlyiĝjome; seyo bá Soĝgro-yaloñe üsaw
chejome; sünda Tawgyew i í awu Dawud i
psüĝa ye í djüjome. 33 Sünda i Yakub í ñeŝü
ge shüwa nugo da shükejome; sünda í ĝadzü
da shükyew ye keje mamütrajome. (aiōn g165)
34 Mariyam i Sorgomuko í che, "Hei künda
lyijowa? Nobó muhuje madanghulubi." 35
Sorgomuko i í trutcho "ĝulo güdraw ye baso ge
kamyojome, seyo Toĝgroyama í Ĝagra ye badru
ge duñgudrujome; Hado chemeje í ĝulo güdraw
yo sakülyalaibi, Í Tawgyew üsaw chejome.
36 Sünda hojo dawe, bá ñeŝüĝ go Elishiba i
je mukromyadabi a saw sakülyemkoiba, hei
ichimsoba í na Ügübzüm chebabi, i so mafow
hubye ĝe kudaba. 37 Hado chemeje Tawgyew ichi
ge ha ñu je madafiwjo che ñiwme." 38 Mariyam i
che, "Howe, no Tawgyew i chiĝadambabi, bachi

ñu trudo trüduyo dubroñe nodra ana lyimeje.”
Sese sorgomuko ye itrü yo katrükralye. 39
Sündaw se ñeto Mariyam i kutcho yo gudzuñe
pufo go Yahudi na ñetrü a ge ji. 40 Sünda Jakariya
iñe ge jiñe Elishiba í gagañe da. 41 Elishiba
i Mariyam ichi gaga chewye dzühuhuwñe,
seŝügudoye ulhu go agü yeje gog, sünda Ilishiba
i ĝulo güdraw yo tukoa. 42 Sünda i gow yo
ŝogzuñe che, ba mim naĝi yo süvzüfowmme,
seyo balhu go sheje ye ŝüvzüw me. 43 Sünda
noje hango yo nülvojema, no Tawgyew üyañ
ye notrüĝañ a jikuda. 44 Sünda holabya bachi
gaga chew ye nofu ge dzühubyo dzühuĝyowñe
seŝügudo ye nolhu go agü yeje lüshülye gogje.
45 Sündada seiye ŝüvzüwmme, se í djuyo umsow
vyeñe Tawgyew ichi go, ha ñu ye idra chedama,
sei damsojebi. 46 Sese Mariyam i che, “Nodrü-
nolu yo Tawgyew i troime. 47 Sünda noĝulo ye,
nó gudraw choakejo Tawgyew yo lüshü damme.
48 Hado chemeje i í chiĝadam idru ge nülvo
hoida, sündada holabya, ayo dalalye shüwa
shüw pumnüshüĝi kuw nüna na nó ŝüvzübram
chejome. 49 Hado chemeje se bolugobraw
Tawgyew i nobo chiĝa dew dew daida, sündada
iñiñ ye güdraw me. 50 Sünda i nülvo ye se
nadra jome, dju í ĝeima, saltso saltsow daw
kuw sünañgudrujome. 51 I í bolugow ye sheiwa,
seyo dju nudzo drü-lu ge dafowŝoñe daima sena
daame-kiame vye. 52 I shotuko dümbraw na
psüĝa go dügaaha; Sünda nülvodaw i udruda
vye. 53 Luhuŝümgraado na gañ uwyo da djü, séso
dzomo-külyimodaw na ügzü ufobüla lyadügye.
54 I í nüdzoĝ aki-awu na, kulo Israyel na ĝaksüla,
hado chemeje se nülvo ye büvyesüdañe. 55
Shüwa Abraham ñe i saltsoahuw nadra shüwa
duñgudrujo, I küna ñi bupye-ñipye nadra
chedama süna.” (aiōn g165) 56 Mariyam i hubye
dzü kuw idra ĝyoselyeñe, i ñe ge katcho. 57
Sese Elishiba i samdrü kudabi, sünda i saw
sakülye. 58 I ĝafopsüĝ-ĝampsüĝ seyo i ñeŝüĝ-
ñepeĝ na sei dzühulye, Tawgyew i ídru ge ŝüpyo
nülvo dadañe, idra ye lüshütuno. 59 Sündalye
ana a dadawa ñegi ŝügzü kuwñe se agü í fyuw
ñeto kudabi sünda i ñiñi ye ichi awu Jakariya í
iñiñ ye ñiweñeda. 60 Séŝo iyañ i che, mowwe;
i ñiñi ye Yohañ ñe ñijo dawe. 61 Sünda na
í che, bá ñeŝüĝ ge ana üñiñi djuchije ñiwa.
62 Sese i ichi awu i damcheñe dzü, ba iñiñi í
ha ñiĝoñda? 63 Sündawñe i ĝijo kako prülañe
ĝiag, iñiñi ye Yohañ me, sündawñe vyew na
mavyenghuatsüg. 64 Sündawñe ichi umdzu ñe
zebüla naksü seŝügudo ye zefikülye; Sünda i ñu
zehuahuw ye Tawgyew i trokülye. 65 Sündawñe
iñisa ye ĝyodo na vyew ĝemoatsü; sünda se
ñu ye vyew se Yahudiya nachi ñetrü üñisa
üñisa naje ŝüĝeatsü. 66 Sünda vyew dzühudo
na nudzoĝ nudzoĝ drü-lu ge vyelatsü che, “He
agü ye künajojeŝoma?” Hado chemeje Tawgyew
i ügzü ye idra dubi. 67 Sünda iyaw Jakariya
i ĝulo güdraw yo tukoa, sünda ñihokülye. 68
Israyel go Tawgyew í ŝüvzüwe. Hado chemeje i í
nudzo nüna ná hokrüvo, Sünda ná ĝaksüivo,
69 Seyo i kulo Dawud i ñe ge ñibo muchoaijo
hosüw üŝüvzü a lahuaida. 70 Sünambo i bzüga
yomdo güdraw ñihow truw bupye-ñipye nayo,
dju ñedzü üña no üña gomdo dulyisema, senayo
trulyeida. (aiōn g165) 71 Chemeje ñi vyeñiw-
vyeĝaw nayo, seyo ñi homsüsew nagzü yo ñi
muchoaida; 72 Sei ye ñi bupye-ñipye na nülvo
dañe nudzoĝ güdraw ñu i vyesüweñe, 73 Seyo se
trasĝa sei, se í i ñi awu Abraham yo todoye, 74 I
ñi hei djüjo, sei ye ñí vyeñido nayo kahajoñe,
75 Ivro ge chiñiw seyo güdraw ĝabo kaw ge
shüdzowkuw maĝew ichi chiĝa dañgudruweñe.
76 Seyo ba ye muhusa agüsa, Toĝgroyama i
ñihobraw chejome, hado cheme ba Tawgyew
ichi ĝabo dashütrüvojoñe uvro uvro kutrojome,
77 Sei ichi nüna na djumuchoawe, dju, ná lalo yo
güdraw pawma. 78 Hei ñi Tawgyew í nülvo dado
yo lyijome, seiyo ñidru ge udrugo yo müsaw
a dzüto-rünokülyejo. 79 Sei ye nukuĝuw seyo
dzüjo ĝabo ge ĝyodo na müsaw djü, seyo ñishi í
lüshüw ĝabo gudow lakutrokewe. 80 Seyo se
muhusa angasa ye Yohañ, shülyifi shülyi seyo
ĝulo ge gokülyefi gokülye seyo Israyel ge kakujo
ñeto kuw i bye ge ĝyo.

2 Se ñeto ge ñubyu Kesar Agastas ichivye
gow shotuko-kunu kihua, vyow Druguw-
Drulyiw gow ĝadzü-ĝaĝi nañiñ ĝimyoweñe. 2
He uvromashü iñiñ ĝimyow ye ñubyu Keriniyas
í Siriya gow dümbraw dadaw ñetow ge daw. 3
Vyew na nañiñ í ĝimyojoñe nudzo-nudzo ñetrü
ge katsüküĝatsü. 4 Sünda: Joseb je Dawud i ñeŝü
go üŝü umu, sündada i Galili go Nazrat ñetrü
yo kañe Yahudiya ge Dawud i ñetrü Betlehem
ge ka. 5 I iñiñ ĝimyow, í goidaw Mariyam dju
so mafoma idra jisa. 6 Na Betlehem ñetrü ge
dulu ge, i agü sajo ümdrü kuadabi. 7 Sünda
i agü üsaw samkyo a saa sündañe í gyeka ge
ĝüshüñe káko ge zua ve, hado chemeje nabo
süge ñe ĝyojo mapa. 8 Seyo se ñetrü a küña

fugulu ĝyokrüw duma, se na ñegi ge vi ge ĝyoñe
ná hokrü ĝow. 9 Seyo Tawgyew i sorgomukow
a namgkow ge gudzukülye, sünda Tawgyew i
ĝagra namgkow ye dubrokülyeg, sündawñe na
ŝupo ĝeatsüg. 10 Sündawñe sorgomukow i na
che, “Dju ĝejo dawe; Hado cheholye chemeje,
howe, no tuĝu-tumo vyow nabo ŝüpo lüshüw
ñu a trujome. 11 Yow ñubyu Dawud i ñetrü ge
djobo muchoaijo a sadame, sünda se i Prabhu
Masime.” 12 Sünda se ye ba chi shewme, sei
ye ba agü a ye gye ĝüshüñe seyo káko ge zuw
hohujome. 13 Sündawñe sorgomuko a üdra ye
soĝgomuko upua a Tawgyew i iñiñ la troñe ana
chew hohuda, 14 “Ñedzü ge Tawgyew í ĝüdzüw
sünda no ge se tuĝu-tumo na ĝüdzüw djüwe
djú ñedzü Tawgyew i uw veima.” 15 Sorgomuko
i natrü go soĝgo ge katralyewñe, fugulu ĝaksüw
na ĝütchü cheĝi, “Tchow, ñi Betlehem jiñe he
ñu chedaw i, seyo Tawgyew i trudaw í, hobo.”
16 Sünda na mekutcho djeñe Mariyam ñe seyo
Joseb naksü ütrü ge anga i káko ge vedaw hohu.
17 I holyeñe na se anga ufo gow na ha trudama
se ñu chedaw na truzeĝiatsü. 18 Seyo vyew
dzühutsüdaw na fugulu ĝaksüvow na ñu trudaw
yo mavenghuatsüg. 19 Seŝo Mariyam i he ñu na
üdrü-ulu ge veñe vemchepüñe. 20 Sünda fugulu
ĝaksüw na ná küna trudama, sünambo vyew
dzühuñe hohuñe Tawgyew i trolyeñe lüshüñe
katsütcho. 21 Ñegi ŝügzü kufiahuñe, seyo i
Jisu i mükraksüw fyumdrü kuadabi, sünda iñiñ
Jisu ñe ñi, he iñiñ ye sorgomuko i uluhudrü
ge mañilugomdo djülyedabi. 22 Sünda Musa í
shotuko dalyedaw yo Mariyam i güdraw ĝyow
ye ĝomdzoahuwñe sünda Joseb ñe Mariyam
naksü í Tawgyew uvro ge shew Yarusalem lañe
jike. 23 Tawgyew i shotuko ge ĝimbo: “Vyew saw
samkyo na Tawgyew ibó güdraw vyejome.” 24
Sünda Tawgyew i shotuko dalyedaw go chemeje,
“Aŝüm osa ksü, momeje paĝusa üsasa ksü lañe
küĝüwe.” 25 Se ñeto ge Yarusalem ge Simon
iñiñ yo nüna a duw, sünda i güdraw nüna
seyo Tawgyew i küĝüw nüna, sünda Israyel ge
ĝüdzüjo i ĝyokrü, seyo ĝulo güdraw üdra dusa.
26 Sünda ĝulo güdraw yo truhua, ba Tawgyew
i saw Masi í mahohulu, ba madzüvzüjome.
27 Sünda í Ĝulo Güdraw i ñegru nopsü ge
jidügye; sünda iyaw ñe üyañ naksü se agüsa Jisu
íbo, ahugo shotuko na dajoñe veñe lajikedaw
sesse, 28 sünda Simon i angasa í lolalyeñe,
Tawgyew í troñe ana che: 29 “He Tawgyewwa,
ba ñu chew kudabi, bá kulo í ba ĝüdzüw yo
kadügyejodabe; 30 Hado chemeje noñi yo ba
muchoadügyedaw ye hohudamme. 31 Djú ba
vyew druguw-drulyiw gow nüna na hovow sa a
dadrü kikülyadama. 32 I utro sama nabo umsow
truhoahuw müsaw da kakülyajome, sünda
Israyel go djo nüna nabo lüshü-lübajome.” 33
Sünda üyaw ñe üyañ naksü ubo gow ñu chedaw
yo mavenghuatcheseñgudru. 34 Sündawñe
Simon i í gaĝüzü djüñe, üyañ Mariyam í che,
“Howe, i Israyel go na gaañe seyo pülyidügyejo
go, seyo ana a chi shedügyejoñe ĝyokrüdügyeda,
seifo go ñu zeĝijome. 35 Sünda ba ĝülo je vetsü
yo vudüga-vudüga dajome. He yo ŝüpo na drü-
lu ge vedaw na truhuajome.” 36 Sünda Asher
ĝübye go Fanual üsam a duw iñiñ Hanna, i
ñihow trum: I ŝüpo mukrombi, I ülshi dzüwñe
üdra gzü daw yo odje mro kuw shüfisawba.
37 I odje ŝügzüĝütrü psüĝi gow müjem: sünda
ñegru keje matrahuw ñegiw-ñetow drüpsü-
ñilyi mañiw seyo küĝüñe ĝyonggudruwba. 38
Sünda i sehu ñeto süge jikuñe Tawgyew i drü-
lu yo uw che, sünda vyew ná, dju Yarusalem
i yo muchoajoñe ĝyokrüvodaw na, ifo go ñu
trumyokülye. 39 Sünda na Tawgyew davyedaw
shotuko üĝü ye vyew damdzoahuwñe sese Galili
ge nudzoĝ ñetrü Nazrat ge katcho. 40 Sünda
angasa ye nugow lya, sünda bolu dukülyebi,
seyo patsü-sholu tukoaha, sünda Tawgyew i
nülvo üdra sa dusa. 41 Üyaw ñe üyañ naksü oje
drü-drü Yarusalem ge Fasa rhano ge jinggudru.
42 I oje ĝüyo ksü kuwñe, na rhano ge ĝidaw
ñom í daw Jerusalem ge ji. 43 Sünda na vyew
ñegi ĝyomdzolye sese katcho, se angasa Jisu
Yarusalem ge ĝyotralye; sei üyow ñe üyañ
naksü madanghu. 44 Na ana veñ, i upu jiw
nadra dusamada, ñegi a kapseajebi: sünda na í
nadraw seyo na ñeŝü nangko ge tchüpüñe. 45
Sé matchülawñe na tchü-tchüñe Yarusalem ge
katcho. 46 Seyo ñegi dzü sefum ye na í ñegru
nopsü ge dadrüw nangko ge ĝyosañe, ná ñu
dzüñe seyo naje i chi dzü ĝyodaw hohu. 47 Seyo
küña na i ñu truw dzü ĝyodama, se na vyew í
danghuw yo seyo i ñu hutrow yo mavenghuatsü.
48 Sündawñe na í holyeñe mavenghualyeñe seyo
üyañ i í che, “No sawwa, ba ñidra ana hado
daña? Howe, baw ñiksü ba taĝaw na veduw
tchü ñegiaha.” 49 I í che, “Ba no hado tchüña?
Hadoma madanghuma, no nó awu i ñe ge
dujobabi cheñe?” 50 Seŝo i í ha ñu chedama,
i se i madzüsüla. 51 Sündawñe i üdra kasa,
sünda Nazrat ge kaku, sünda na chew dzü ĝyosa;

sünda üyañ i he ñu ye üdrü-ulu ge ve. 52 Seyo
Jisu i patsü-sholu seyo udru ge lyifilyi sünda
Tawgyew ñe nüna naksü ubo yo go shülyi.

3 Nugo Tibiriyus Kesar ñetrü nugo dañe oje
ĝütrüpom kuw sese, seyo Pontus Pilatus i
Yahudiya go ñetrü nugo da shüi sese, seyo
Galili ge Herodes, sünda üñu Filip Ituriya seyo
Trakonitis go nugo da shüw sese, sündalye
Abilene ge ye Lisaniyas go nugo da shüw sese. 2
Seyo sese Anasñe Kefas naksü müga gow, seta-
seĝa Tawgyew ichi shi-ñu ye, ge bye ge Jakariya
ichi üsaw Yohañ ütrü ge dzühuku. 3 Sündalye
i Yordan hu itrüĝañ go vyew ñetrü-ñetrü ge
jiñe, lalo muchojoñe drü-lu ye vyegudoweñe
baptisma ifo ye truzekülye. 4 Yasaya i ñihow
trulyedaw shi-ñu kako ge ĝidaw ye: "Bye
ge shogzükülyedaw nüna i ĝuksüwme he i:
'Tawgyew i ĝabo dashütrüvowe, i ĝabo í gudow
davowe. 5 Kaguĝuahuw küñama kazeĝiyijome,
Seyo púsa je lüñew daajo; Seyo ükungüw ná
gudojo, lüvzüw lüñew ĝabo Sena ĝabo rhugro
lyijome. 6 Seyo uso duw chebiw ye vyew
Tawgyew i muchoaihuw hohujome.'" 7 Dju
upu dyam na ichi ge baptisma lajoñe jihuañe
jikutsüdaw na, se na i che, "He byu üsa nawa, djó
dju truda, he kalai lusuvyuw yo ĝe jehuatsüwe
che? 8 Drü-lu vyegudofilaw kuw sheje lakuwe:
seyo nudzoĝ-nudzoĝ drü-lu ge ana djuvyelajo
dawe, se ñi aki-awu ye Abrahameñe; hado
cheme no dju chengkoime, Tawgyew i he kunu
yo je Abraham íbo mulo lakülyefijobame. 9 Seyo
ya bo puĝje ye shoñ ükrütrü ge vyedabi, sündada
ha shoñ ye sheje uw yo majema, se na poskealye
mi ge foahuebabi." 10 Seyo nüna na í dzü,
"Sename ñi ha dajowa?" 11 I ná tru, "Djuchi ge
polu ksü duma, se djuchi ge ñima se i djüwe seyo
djuchi ge tsajo duma, se naje süna datsüwe." 12
Seyo patso-law na je baptisma law jiku, seyo
í dzü, "He dadrüwwa, ñi ha dajobya?" 13 I ná
trutcho, "Dju djóbo ĝyokrüima, se í fojelübzüw
patso djulajo dawe." 14 Seyo rhünakew na je í
ana dzü, "Ñi ha dajobya?" I ná chetcho, "Djudru
ge je külü djujowe, seyo mülaw-mütraw djufojo
dawe, seyo nudzoĝ chiĝa dadaw ge lüshüjo
dawe." 15 Sünda nüna na se í vyeksüñe ĝyomkoi
sese, seyo vyew na nadrü-nalu ge Yohañ ifo go
vyemkoi, haña he ashá he i Masi moŝomachañe.
16 Sündawñe Yohañ i vyew ná che, "Nobó djo hu
yo baptisma djüwbame, séŝoye i kalaime, dju nó
cheje saw-lyiw bolufowme; no ivro ge ichi shita
udro tashaijoje ugõ ñiw sünabame, se i djó ĝulo
güdraw seyo mi yo baptisma djüjome. 17 Ichi
chiaĝi ye ichi ügzü a me; seyo i í ñetchü ye uw yo
dagüdrajosome; seyo pulgü tcholadaw na üŝaka
lakeĝijome, séŝo üĝütchü na ye mi ge foajo se
mi ye keje madzoñoajo." 18 Sündalye i nüna na
dadrüñ-dadrülye shi-ñu uw je trusejome. 19
Seŝoye i psüĝimko yo ñetrü a go nugo Herodes
í iñuw Filipus ufum Hirodiyas ifo go, vyew lalo
datruw nafo se na sei í dadaw na fokülye. 20
Sündada Hirodes i vyew naĝi yo je i fow lalo
je datru, Yohañ í pache ñe ge shü vyewe che.
21 Vyew na baptisma latsüwñe, seyo Jisu je
baptisma lalyeñe küĝü ĝyo, sündawñe ñedzü
müsaag. 22 Seyo ĝulo güdraw paĝusa veduw ye
uso dañe idru ge ĝudrokülya, sünda ñedzüdru
go ñu zekülye "Ba nó sawme, ba yo no ŝüpo
lüshüdame." 23 Jisu i shi-ñu trukülyewñe, sese
i oje dzüĝü kuw. I Joseb üsaw (nüna na ana
vedabi), seyo i Eli ichi, 24 Seyo i Mattat üsaw,
seyo i Lewi ichi, seyo i Malki ichi, seyo i Jannai
ichi, seyo i Yusuf ichi, 25 Seyo i Mantiyah ichi,
seyo i Amos ichi, seyo i Nahum ichi, seyo i
Asaliya ichi, seyo Naggai ichi, 26 Seyo i Mat ichi,
seyo i Matiyah ichi, seyo i Simi ichi, seyo i Yosek
ichi, Seyo i Yoda ichi, 27 Seyo i Yohañ ichi, seyo
Resa ichi, seyo i Jarubbabel ichi, seyo i Shaltiyel
ichi seyo Nari ichi, 28 Seyo i Malki ichi, seyo Adi
íchi, seyo i Kosam ichi, seyo i Almadam ichi,
seyo i Er ichi, 29 Seyo i Jisu ichi, seyo i Aliyejer
ichi, seyo i Yorim ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i
Lewi ichi, 30 Seyo i Simon ichi, seyo i Yahuda
ichi, Seyo i Yusuf ichi, seyo i Yonan ichi, seyo
i Eliyakim ichi, 31 Seyo i Maleyah ichi, seyo i
Minnah ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i Natan
ichi, seyo i Dawud ichi, 32 Seyo i Yise ichi, seyo
i Obed ichi, seyo i Boj ichi, seyo i Salmon ichi,
seyo i Nason ichi, 33 Seyo i Amminadab üsaw,
seyo i Arni üsaw, seyo i Henson üsaw, seyo i
Peres üsaw, seyo i Yahuda üsaw, 34 Seyo i Yakub
ichi, seyo i Isahak ichi, seyo i Abraham ichi,
seyo i Terah ichi, seyo i Nahor ichi, 35 Seyo i
Sarug ichi, seyo i Rawu ichi, seyo i Peleg ichi,
seyo i Eber ichhi, seyo i Shilah ichi, 36 Seyo i
Kenan ichi, seyo i Arafzed ichi, seyo i Shom
ichi, seyo Nuha ichi, seyo Lemek ichi, 37 Seyo i
Matushilah ichi, seyo i Hanok ichi, seyo i Yirid
ichi, seyo i Mahallel ichi, seyo i Kenan ichi, 38
Seyo i Enosh ichi, seyo i Shet ichi, seyo i Adam
ichi, seyo Tawgyew ichi üsawwa.

4 Sünda Jisu i ĝulo güdraw yo tukoañe, Yordan
hu go kakutcho; seyo ĝülo yo bye ge laĝüshi
laĝüshi vye; 2 Seyo ñegi piĝü kuw mütü na
dakütso-kikütso ho. Se ñeto ge i haje-haje
matsa-matuw seyo se ñeto kamdzohuñe, sese i
luhuŝüku. 3 Sündañe mütü ye í che, "Sünameje
ba Tawgyew üsawŝommeje, he kunu ye cheha
odje lyaweñe." 4 Jisu i í trutcho "Ĝidame, nüna
na odje yo aka mashüjome." 5 Sündatchowñe
mütü ye í la djeketcho sündalye lüĝañe pu
udru gow vyew druguw-drulyiw go ñetrü ná
shemdzoa. 6 Sündalye mütü chetcho, "No
he na he i vyew bá übraw daweñe djüjome,
sünda no ĝagra djüjome, hado cheholye he
na braw nobabi, seyo no dju djüĝoñdama
djüfijobame. 7 Sündada ba nó küĝümeje, he
na vyew bachi lyajo." 8 Jisu i í chetcho, "Ana
ĝidame: 'Ba bá nudzoĝ Tawgyew í gaga dawe;
seyo í küĝüjo dabawe.'" 9 Sündatchowñe i í lalye
Yarusalem go küĝüw ñegru ñelütsü udru ge
lalyi vye, sündalye í che, "Süname ba Tawgyew
üsaŝommeje, babraw bá nudzoĝ he ayo üla
ge gaawe. 10 Hado cheme ĝidabi, 'I bábo í
sorgomuko ná babo ĝaksüweñe dügyejome' 11
Seyo 'I bábo ügzü yo lolajobame, hado chemeje
bá gaañe kunu ge bashi í mapadügyejoñe.'" 12
Jisu i í chetcho, "Ana je chedame; 'Ba nudzoĝ
Tawgyew í dafimsoima djuhojo dawe.'" 13 Mütü
ye í dafiyima madafima da hopüñemdzoahuñe,
sündawñe memja kuw ütrü yo kahatrükralye.
14 Sündatchowñe Jisu i Ĝulo Güdraw yo tukoañe,
Galili ge katcho, sünda ífo go ñu ye üñisa üñisa
yo küña ñetrü duma vyew dzühuzeĝiatsü. 15
Seyo i süge Tawgyew í küĝüw melye ñe ge
truw ñe ge shi-ñu truñgudru, sünda vyew na í
trotsüküĝatsü. 16 Sündalye i Nazrat ñetrü ge
jiku; hayo sa a í dalañe shükyedama sese; seyo í
nudzoĝ daw üĝü dajo ge ĝyogow ñeto kuwñe
küĝüw ñegru ge jiñe kako ngüjoñe gudzu. 17
Ñihow Yasaya í ĝilyedaw kako ye í djü, sünda i
kako ye tahalye, hayo sa a ĝidama se i lakülye: 18
"Tawgyew í ĝulo güdraw nodra dume, Sündada
i sapse na shi-ñu truweñe nó lakülyedame, Seyo
nó ana daweñe kiadame, külyidaw ná shaaweñe,
Seyo üñi ĝew ná hofidügyeweñe shi-ñu na
truñe, Seyo dügrülyadaw na lahuaiweñe, 19 Seyo
Tawgyew ichi lüshü ĝyojo oje í shi-ñu trujo." 20
Sündalye i se kako ye pyelyealye í shürhaw ügzü
ge djü, sündalye ĝyoag: seyo se küĝüw ñegru yo
nüna na í homdzoatsü. 21 Sündawñe i ná che,
"Yow he ĝidaw ye djovro a damdzojemme." 22
Seyo vyew na í umsolyeñe vyeatsü, seyo ha shi-
ñu ye i umdzu yo zehuahima, se na i djühulye
vyengatsü; sünda ná ubo chetsü, "Haña he i
Joseb üsaw mowma?" 23 I na chetcho, "Djo
nó he anabo zeĝajobamme, 'He mügawwa,
nudzoĝ í uw dagyolatchowe! No hadamje ñu
dzühudaw ye ba Kafarnahum ge dadaw ná
age nudzoĝ ñetrü a je dawe.'" 24 Seyo i je
chetcho, "No djó umsow cheime, djú ñihow
je yow kuw nudzoĝ ñetrü ge ügõ mapawme.
25 No bá umsow cheime, Eliya í ñeto ge oje
dzü kuw ñedzü ye pyelyeatrülye, ana lyiladjew
vyew druguw-drulyiw ge luhuŝümoatsü, sese
Israyel ge ŝüpyo müjem kadã dutsü. 26 Séŝo
Eliya í se namko ye djuchi ge je maki, Sidon
go Sarfat ge Jewishñim mo müjem a ichi a aka
ki. 27 Seyo ñihow Elisha i shüi ñeto ge Israyel
to ŝüpyo ĝoĝo naw kadã, séŝo Naman ñidaw
Jewish mo Siriya go nüna yé tralye vyew na so
güdraw madaw kadã." 28 He ñu ye dzühubyo-
dzühuĝyowñe küña na se ñegru a duma, se na
vyew lusvyumfoatsü. 29 Sündalye gudzulyitsüñe
í na se ñetrü yo lahua, sünda ha pudru to í
ñetrü ĝyodama, se pudru ulodza ge la jiku, í
seyoŝü üla ge dügaajoñe. 30 Séŝo i nalumko yo
kahulalye katrükralye. 31 Sündatcholye i Galili
ñetrü go Kafarnahum ge jiku, sünda ĝyogow
ñeto ge nüna ná shi-ñu tru. 32 Se na í shi-
ñu ye dzülye mavyenghuatsü hado chemeje í
ñu ye dügyebyo-dügyeĝowdra du. 33 Melye ñe
ulunge nüna a du, djuso ge ĝulo mauw kamyo
ĝyodama. Se i ŝüpyo gow yo ŝogzukülye, 34 "He
Nazret go Jisua, no bá ha tsünghu? Haña ba no
damtrüajoñe jikuwma? No bá danghuwŝowa
ba djuma? Ba Tawgyew ichi güdraw üsaw ñe
sakülyedaw yewa!" 35 Jisu i í züñe che, "Mazüda
ĝyo sünda i yo kahuag!" Sündawñe se ĝulo mauw
kamyodaw ye ilungo haje ma uw madalyew
kahuag. 36 Sei holye vyew na aañiñe vyeatsüg,
seyo se na naĝütchü ge ñu truĝiñe che, "He i
ye küna ñu bajeŝoma? I se ĝulo ye ñigudu yo
maĝew dügyebyo-dügyeĝyoiwa, sündawñe se i
je kuhuabai." 37 Hangge je hangge je ímdo í
kadang ifo truĝitsüabaibi. 38 I ñegru yo kahuañe
simon í ñe ge ji, süge se Simon (Pirat) ichi apye
ye uso shüñe nala. Sündada i íbo i küĝütcho.
39 I ichi üñisa a gudzulye se usso shü nadaw í
züg, züwñe sese usso shüw ye gabruag sünda
uwabyo-uwaĝyowñe i süge age da í datunotcho.
40 Dru guamkoi sese dju-dju sama-sama yo
nomñew yo so natsüdama, se na ichi ge la

jikutsü, sündawñe i ügzü ye nadru ge a a dañe
vyeñe na dagyotsü. 41 Sündawñe ĝulo mauw
na ŝogzuñe che, “Ba Tawgyew ichi üsawwa,”
ŝüpyo nachi go kuhuatsü, séŝo i se na züñe seyo
ñu mazüdügye, hado chemeje na danghudabi,
i Masi cheñe. 42 Sünda ñetoahuwñe i namko
yo kahuañe ĝüdzüw ge katrükralye, sündawñe
upu na í tchüsetcho ichi a kakusetcho, sünda í
dügoha, nachi go djukatrükralyeweñe. 43 Séŝo i
ná chetcho, “No ñetrü utro ge je Tawgyew ichi
shi-ñu trujo dulumme, hado chemeje nó he í
daweñe kiabadamme.” 44 Sünda i Galili ñetrü
go ñegru ge shi-ñu tru.

5 Upu na ichi ge gapulotsüñe, seyo Tawgyew
ichi shi-ñu na dzütsüküĝütsü, sünda ibó ge
Gannesrat go huĝülyi üdza to gudzu, sese ana
a da. 2 Sese i huĝülyi üdza ge lü ksü vyedaw
hohu, seyo tromaw-dzükrüw na ná tromaw na
tchegüdramkoi. 3 Se lü namko ye a ye, se Simon
ichi ye lyimyoalye, i í hudza ge me latrülyeweñe
küĝüñe che, sündawñe i lü ge ĝyolye i nüna ná
shi-ñu trukülye. 4 I ñu trufiahuwñe, sese i Simon
i che, “Ĝyuw ge la jikewe, seyo tchü lügyejoñe bá
tromaw ye majo dawe.” 5 Simon i í chetcho, “He
Tabrawwa, no yakülyi ñegimütrü kuw koĝiw
dawye ha malügyelafibi; sedamje ba ñu cheda,
tromaw mamkoime.” 6 Se i süna dawñe, ichi
tromaw ye tchü aña-ŝütchüw tromaw gaĝalajew
malgrula. 7 Sündaw i í draw utro lü ge gyodaw
na, age djeñe latunoweñe naje damche: seyo se
na djekutsüñe, se lü ksü ye gudze-gulüŝüahuw
lagu vye sünda lü yeje mülajo ladjew latchuĝyo
vye. 8 Se na holyebi Simonñe Patras naksü Jisu
üshitrü ye gaañe, seyo che, “He Tawgyewwa,
notrüĝañ yo katrülyewe, hado cheme no lalo
nünabame!” 9 Hado chemeje aña ŝütchüw
tchü lügyeladaw í holyeñe i seyo üdra ayo na
mavenghuatsüdabi; 10 Seyo sünatchombo Jabdi
í üsaw Yakub ñe Yohañ naksü je, dju Simon
í shürhawma, mavyenghuatsü dawñe Jisu i
Simon í chetcho, “Djuĝejodawe, ayogo ba nüna
ná üshü tsülajo dawe.” 11 Sündawñe na lü ye
hudza ge lakulye seyo sa a tralye ífum ífum
kase. 12 I utro ñetrü ge dulu sese, se süge ĝoĝo
yo tsafoahuw nüna a ye jiku, sünda i Jisu í
hohulye uvro ye gakülyea, sündalye küĝüñe
che, “He Tawgyewwa ba dagyojoñe vyedameje
nó ba muchoadügyefijoŝome.” 13 I ügzü ye
djüñe dadülye che, “Bá muchogüdraweñe, no
vedame.” Sündawñe ichi se ĝoĝo tsadaw ye
seŝügudo ye kagüdrüatsü. 14 Sündawñe i í
trudrüse, “Djusaje djutruwe, séŝo kañe babraw
ba mügaw na shewe, seyo ba künda güdraw
mucholawma se fo ye, se hadamje Musa i
djüvyelyedama se í djüwe ifo gow trufijoñe.”
15 Séŝo íbo gow ñu ŝüpyo tüĝa-zeĝitsü, seyo
ŝüpyo nünapu ye ichi ge shi-ñu dzüjoñe seyo
sonaw na dagyolajoñe ichi ye keĝitsü. 16 Séŝo
i nüna ñiw ge utroga kagañe küĝüñgudru. 17
Ahua ye ana a datcho, i shi-ñu trumkotchoi
sese, Farisiñe dakyew kikyew na sa a ĝyoda,
dju Galili seyo Yahudiya go küña ñetrü duluma
sego na, seyo Yarusalem go jiku; sünda naw na
dagyoijoye Tawgyew í ĝagra gokyew ye idra
ye duse. 18 Seyo howe kagua na külyi-ĝüdjew
naw nüna a ye, ñelütsüdru ge lalyi, seyo na í
ĝütrü ge la jikuñe lamyoañe seyo Jisu ivro ye
vyejoñe daahi. 19 Seyo na upu mutchusübyeñe
ñelunge la majimyofiwñe, na ñelütsü udru ge
lyilyiñe seyo ñeltsü tahalye, í ĝütrü nadra ye
Jisu uvro ge ulungko ye kikülyeaha. 20 Jisu i na
umsow lutuksüw vyedaw ye holyeñe che, “He
nüna bá lalo ye muchoajemme.” 21 Sündawñe
shizew-ñuzew nañe Farisi naĝütchü cheĝi, “He
i djubajema, Tawgyew í mow uw zehi ye?
Tawgyew í tralye dju lalo na muchoifiwa?” 22
Jisu i nalu ge vyedaw danghulye ná che, “Djo
djolu ge ha vyemkoiya? 23 Hado vyedoña? Ana
chejoma, ‘Djo lalo ná muchoadama,’ semome
ana ma ‘Gudzuñe seyo kutro djeg?’ 24 Séŝo
ye ana dadá djo danghujo dawe nüna üsaw
í druguw-drulyiw ayo lalo muchoaifiwme.” I
se külyi-ĝüdjea nado í che, “No ba chemkoi
me, gudjuwe seyo bá ĝütrü ye lalye ba ñe ge
la kabi.” 25 I jeañe ütrü a gudzu, seyo hayo
sa a í gudru dama se í lolalye, Tawgyew í
trolye í nudzoĝ ñe ge kajebi. 26 Sündawñe
vyew na mavyenghuatsüñe Tawgyew í trotsü,
sündalye ŝüpyo ĝeñe che, “Yow ñi sama a ñu
hohujemme.” 27 Seyo sefum a i ñepsü ge jihua,
seyo Leviñe ñidaw a ye patso-law nüna ye
patso ñe ye ĝyodaw hohu, sünda í che, “Nófum
kasewe.” 28 Sündawñe i vyew tratsülye ífum
kase. 29 Sünada Levi i í ñe ge ava tsaw rhano a
djü; seyo sünda se patso-law nañe seyo nüna
utro a upua nañe üŝa ĝyoñe ava tsa, ŝüpyo upu
dyam. 30 Seyo Farisi nañe seyo shizew-ñuzew
nañe í shürhaw ná ana cheñe zekütso-zemrhü
“Djo patso-law seyo lalobraw nadra hado ĝyoñe
üŝa tsa-tu daiya?” 31 Jisu i na chetcho, “Müga
ñachi ge so manaw na majijome, séŝo sonaw na

jijome. 32 No nüna güdraw na mowme, lalo duw
ná nadrü-nalu lagudoijoñe balaw kakuwme.”
33 Seyo na í chetcho, “Yohañ í shürhaw na ye
ŝüpyo uw yo matsa-matuw küĝüñe ĝyoiwa, seyo
sünambó Farisi nachi go na je, séŝo bá shürhaw
na ye tsa-tuiwa.” 34 Jisu i ná chetcho, “Hawa
ba name gzü jiw nüna ná gzübraw ye nadra
dulu sese, matsa-matudügyefijoma? 35 Séŝo se
ñeto je kakujome, sayo sa a gzübraw ye nayo
utroga dajome, sese na se ñeto ge matsa-matuw
dajome.” 36 Ná i zeĝaw a ze tru, “Dju nüna yo
gye ükün ye taĝañe dju matüpsüwme, semome
ükün ye taĝajobabi sedamje se tüpsüdaw ye je
gye üme üdra makamyoĝijo. 37 Seyo dju je tsühu
ükün ye dzaĝi üme gye mapyujo, semome tsü
ükün ye se dzaĝi üme yebó byoĝalye kasuajo,
seyo dzaĝi je mau lyajo. 38 Séŝo anggur uhu
ükün ye dzaĝi ükün ge pyujo dume. 39 Kagua
nüna na tsühu üme ye tulye ükün ye matuĝoñjo,
hado chemeje na truibi, üme ye ufomdodaŝo
cheñe.”

6 Sündalye ĝyogow ñeto sehu i vi goŝü dañe
kamkoi sese, seyo í shürhaw na pu ye
trükülyelalye, ügzüku yo shükrüñe tsa-tsa ka. 2
Sese Farisi namko yo na hadamje chekülyetcho,
“Djo süna chiĝa hado dawwa hai ye ĝyogow
ñeto ge madafiwjoma?” 3 Jisu i ná trutcho,
“Hawa djo he í mangüma, nugo Dawudñe üdra
ayo na luhuŝüda sese ha dawma? 4 I kündañe
Tawgyew ichi ñe ge jima, seyo lapsü djüdaw
go odje na lañe tsa, se na bó mügaw ná tralye
djusaje matsafijo, seyo ídra yo naje djüdalubi?”
5 Sünda i ná chetcho, “Nüna üsaw ye ĝyogow
ñeto ge je Tawgyewbamme.” 6 Sünda ana
dañ ahua ye ĝyogow ñeto kuw sese i ñegru
ge jiñe shi-ñu trutchoñe da ĝyo; seyo sa a
nüna a duw ye ügzü fuvro go krosdzüada. 7
Shizew-ñuzewñe Farisi na í hadamje zeñe ñu
jojoñe hoksü ĝyo, i ĝyogow ñeto ge dagyoahima
madagyoima hojoñe. 8 Séŝo ibó nalu vyedaw
dãhuñda; sündada i se ügzü kroadaw nüna í che,
“Pülyiñe, umko a gudzug.” I pülyiñe gudzu. 9
Jisu i í chetcho, “No djo he dzüime ĝyogow ñeto
ge ha dafijowa, uw dajo veima mo mau dajoma;
shüw ná ĝaksüjoma mo maĝaksüjoma?” 10 Seyo
i vyew ná hozeĝiatsülye, se nüna í che, “Bagzü
ye vro ge djüwe.” I süna da, sündawñe ügzü
ye muchoañe uw lya. 11 Séŝo se na ñepsü ge
kuhuatcholye lusvyuñe naĝütchü poĝitcho, ñi
he Jisu idra ha dañelye? 12 Seyo se ñeto bó i
pudru ge küĝüw katrükralye, seyo akülya ñetow
Tawgyew í küĝü ñetoaha. 13 Ñetoahuwñe, i
í shürhaw ná balalye namko ye ĝü yo ksü ye
pola, sündalye ná shürhawñe che. 14 Sünda se
na heimme; Simon í ñiñi ye i Patras ñe je vye;
seyo í ñuw Andriyas, seyo Yakub, seyo Yohañ,
seyo Fillipus, seyo Bertulme, 15 Seyo Matti,
seyo Tomas, seyo Halfais í saw Yakub, seyo
Simon dju í Jeletes je chewma, 16 Seyo Yakub
í saw Yahuda, seyo Yahuda tcho Iskariyoti,
se i í tsadrüahuw lyikülye. 17 Sündawñe na
ídra kagalye no üpra a ye gudzutsü, sünda ichi
shürhaw na upu mutchu, seyo vyew Yahudiya
na, seyo Yarusalem, seyo Sor seyo Sidon go
sütüĝülü üdza ge küña ñetrü ma sego ŝüpyo
nüna upu na je, 18 Dju i shi-ñu truw í seyo ĝulo
ná muchoañe dagyojoñe ichi ge jikutsüdama,
süge dutsü. Seyo chigüje na maw da vyedaw
na je uw dagyo. 19 Seyo vyew na í kidüĝyoñ
vyetsü, hado cheme íso go ĝagra na kahuañe
ná muchoahi. 20 Sündawñe i í shürhaw nachi
ge hoñe che, “Ŝüvzüwme bá, ñeto daw ye,
Hado cheme Tawgyew ichi ñetrü ye bachime.”
21 “Ŝüvzüwme bá je, dju luhuŝüdama, Hado
cheme ĝaksüjome, Ŝüvzüwme bá, dju ksei ma;
Hado cheme tchüjome.” 22 “Ŝüvzüwme bá,
dju nüna üsaw íbo Bá mau dajome, Seyo bá
lahuajome, seyo bá tchüĝo-hoĝojome, Seyo bá
ñiñi danghulye vyetsü djojome. 23 “Sehu ñeto
lüshüñe gyojo dawe, hado cheme hojo dawe,
babó soĝgo ge lapsü dume. Í bupye-ñipye ñihow
kew nadra je süna dawbamme.” 24 “Séŝo tui me
djo, dju bo-luko duma, Hado cheme djo djolu
vyew apyew pajebi.” 25 “Tuime djó dju hesahe
ĝaksüwdadama, Hado cheme luhuŝüjome.”
“Tuime djó, dju hesahe tchüima, Hado cheme
duhu pajome seyo ksejome.” 26 “Tui me djó,
nüna na djodruge uw chejome, Hado cheme
ná bupye-ñipye na mülaw ñihow nadra je ana
dawbamme.” 27 “Seŝo dzüvodo djó no chei me,
bá vyeñido na nülvow dawe; bá dju mau daiba
sena uw dajo dawe. 28 Bá dju chemui ma, sená
gaĝüzü djüjo dawe; bá dju zeamei ma, senábo
küĝüijo dawe. 29 Dju bákrumo ge tcheima, ichi
ge krumo a go je djüwe; seyo dju bachi güfaw
laĝaima, se í bá polu djulawe djuchewe. 30 Dju
damje bá prüima sená djüwe; seyo bachi gañ
laĝaimeje, í djuprüwe. 31 Seyo ba nüna ná bá
küna daweñe vyedama, baje ná süna dajo dawe.
32 “Seŝo ba bá nülvow dai ná akasa ba nülvow
dame je, ba ha dew dawwa? Hado chemeje lalo

dado na je, ná dju nülvow daima na je sená
nülvow daŝoi. 33 Ba bá dju uw daihi ma sená
akasa uw daijobame, bá ha dew chejowa? Hado
chemeje lalo daw na je süna bó daŝoi. 34 Seŝo ba
í chi gudzumeje, nachi go patchojoñe vyemeje,
bachi ha uwwa? Hado cheme lalo daw naĝütchü
je chi bó gudzuŝoi. 35 Seŝo bá vyeñido nadra
nülvow dawe, seyo uw dawe, seyo patchojoñe
mavyew chi gudzujo dawe; seyo babó dew lapsü
lyijome; seyo ba Tawgyew í üsañe chejome,
hado chemeje i se nabó dju maŝüvzüdügyejome,
dju kew nadru ge nülvoi me 36 Baw küna
nülvosüwma, sünambo ba je nülvojo dawe.
37 "Külü dju jowe, sündame badru ge je külü
majojome; trudañe djuchewe, badru ge je truda
machejome; aloijoda, sündameje bá je alojome.
38 Djüjo dawe, sündame bá je djüjome: nüna na
düsdzü-düsdzüñe seyo so-soñe seyo gusuañe
badru ge suijome, hado cheme ha chi yo ba
tsoima, se chi yo babó je seiyo tsojome." 39
Sündatcholye i ná zeĝaw a yo chetcho: "Hawa
ñiĝew ye, ñiĝew í ĝabo trufijoma? Hawa naksü
noĝu ge magaajoma? 40 Shürhaw na nudzoĝ
chi dadrüw na yo madewfojome, seŝo djudamje
dagro dama, i í chi dadrüw imbó vyedujome.
41 Ba bá ñuw ichi iñi go gashüsadaw shobosa í
hado hoiya, seyo bá nudzoĝ báñi go sholbosa
duw ye maholama? 42 Seyo ba bá nudzoĝ bañi
go sholbosa mahomeje, ba bá ñuw ichi í künda
chefijowa, 'No ñuwwa, mola bañi go gashüdaw
ye lahuajoma?' He dakulyutchüwba, uvromashü
bachi iñi go sholbosa lahuavzüwe, sündameje
sese bachi üñuw ichi iñi go gashüdaw ye hohulye
lahuahifijome. 43 "Ha shoñ uw a je ñime, dju
sheje ha madaĝiw jewma, seyo ha madaĝiw
shoñ je ñime, dju shejo uw jewma. 44 Shoñ
küña duma, nudzoĝ üje yo hosüwme; hado
cheme nüna na gralye go lufuje mapyowme,
seyo küfsüje go angur mapyofijome. 45 Nüna
uw na nudzoĝ lu go ñu uw chehuahi; seyo
nüna mau na nudzoĝ lu go mau ñu na mau
yo chehuajome; hado cheme lu ge ha gudama
se i namdzu go kahuajome. 46 "Ba nó ñu
chew ná madzüjomeje, sünameje hado nó 'He
Tawgyewwa, he Tawgyewwa,' cheiya? 47 Dju
damje nochi ge jikuima, seyo nó ñu í dzühulyeñe
zew dzüima, no djo trujome, na dju vyeduwma?
48 I se nüna i vyeduwme, dju ñe damkoi sese
nogüdzü ye ĝyuw chigalye kunu ge ñekrü dzuñe,
seyo hutchuĝo-ĝolüŝü ye idru yo da kaa, séŝo í
madañifijome; hado chemeje i lyow yo dada. 49
Séŝo dju dzhutcholyeñe zew madzüma, se i se
nüna i dambo vyeduwme, dju nogüdzü ye ñekru
lyow madaw dadama. Se udru ge hutchuĝo-
ĝolüŝü kame, i sebyo-seĝyo ngüañe seyo se i
gaañe ganü-gaĝaaha."

7 I í ñu ná nüna na trumdzoalyeñe Kafarnahum
ñetrü ge jiku. 2 Sünda mükaw a ichi kulom
djú i, í ñeŝümbo veduw vewma, usso nañe
dzüjo veduw lyada. 3 Jisu iñiñ hutraw-notraw
dzühulyeñe Yahudi ñetrü go nugow na ütrü
ge í kulo í jikuñe dagyoiwe cheñe ki. 4 Na Jisu
ichi ge jikuñe ishitrü ge gaañe ana che, "Ba ibo
he i daijo dawe 5 Hado chemeje i ñí ĝübye na
nülvo daw, sünda ñi melye ñe ije i daihu." 6 Jisu
i nadra nadra hutro jisa, sünda i ñe yo añe üĝa
ñibisa sa a, mükaw i üdraw na yo ana cheñe ki,
"He Tawgyewwa, ba ñikuñisüw djudajodawe,
hado chemeje nochi ge übadzü ñime, ba no
ñelütsü pudaw ge jimyojo. 7 Sündada nudzo
no bachi ge jikujo übadzü duñe mavemme, sé
ba bá ñu i truñe no kulo usso dagyoiijodawe. 8
Noje nüna na üla yo nünabame; sünda shipashi
na nogzü geme, sünda nüna a í 'Kab' chewñe se
nüna ye kaw, sünda ütro a í 'age kab' chewñe
i kaku; sünda no kulo na 'He i da' chewñe
na se chiĝa i daag." 9 He ñu í dzühulye Jisu
i lumashüw vea, sünda i ufum ge nüna upu
kalasalai nachi ge tcholtruĝiañe cheñ, "No djo
he trungkoi heme, Israyel ge je no ana veksüw
mapame." 10 Sünda nüna kidaw na ñe kaku
hobanda, kulo usso nadaw i dagyovodabi. 11 Me
ñegi fum sa a i Nayan cheñe ñetrü a ge ji, ichi
shürhaw nañe seyo nüna upu üdra jisa. 12 I se
ñetrü gow füta ütrü iñisa jiku, hojodawe, nüna
na ñimo a í ñepsü ge la kahuangkoi; se ye üyan
üsaw akasa ba, sünda i müjem: sünda ñetrü
gow ŝüpo nüna añe üdra dusa. 13 Í hoñe Prabu
üdrapra-ulupra na, sünda i cheñ, "Dju ksewe."
14 Sündawñe i iñisa ge jikuñe ñimo vedaw i ki;
sünda gidaw na ĝogog jebi, sündawñe i cheñ, "O
muhumya, No ba chengkoime, pakülyejodawe."
15 Sündawñe se dzüdaw ye pakülye ĝyo, sünda
ütrü zekülye: sünda i í üyañ i djülye. 16 He yo
vyew na ĝeatsü, sünda na Tawgyew ibo gow
troñe ana che, "Ñimko a ŝüpo dyew ñihow
truw a kakülyadame, sünda Tawgyew i í nülvow
í nüna na she." 17 Sünda ibo gow ñu ye
vyew Yahudiya seyo iñisa gow vyew ñetrü
ge truzeĝiatsü. 18 Sünda Yohañ i í shürhaw
na he ñu na trutsü. 19 Sündawñe Yohañ i í

shürhaw nangko yo ksü i balalyeñe Prabu ichi
ana dzüw ki, “Kakujo ye babamma, mo no utro
na ĝyokrüjoma?” 20 Na ichi ge jikuñe cheñ,
“Yohañ baptisma djüw i ñi bachi ge ana a dzüw
kidame, se ye kakujo ye babamma, mo no utro
ĝyokrüjoma?” 21 Sa yo sa a i ŝüpo na usso naw yo
seyo duhu yo lahuaida; sünda mütü kamyodaw
seyo ŝüpo iñi ĝiw na iñi djü. 22 Sünda i í che,
“Djo ha ha hohuñe dzühudama, kañe Yohañ i
trujo dawe; iñi ĝyew hohungkoimme, üshi lyew
kahingkoimme, ĝoĝo nadaw i dagüdrajemme,
ufu vaw dzühungkoimme, sünda dzüdaw ye
üshükülyejemme, sünda sapse na Tawgyew i
shi-ñu trujeme. 23 Tawgyew i ŝüvzüw djudra
duma na ushi mahütrüjome.” 24 Yohañ i kidaw
nüna na kawñe, Jisu i Yohañ ubo gow nüna na
ana tru, “Djo bye ge ha how jiña? Ha, ñedzülyiw
yo age ngüa süge ngüa daw müsuĝ i? 25 Nameje
djo ha how jibaña? Ha, nüna gye howsa shedaw
í? Howe, dju gye-ĝuvo uw sheima sünda ñe uw
ge gyoima, na mahal ge ĝyowwa. 26 Nameje ha
how jimdobaña? Ha, djuma a ñihow í? Am, no
djo trungkoime, ñihow truw ije dyewfo. 27 He
ye sebamme, djubo ĝidama: ‘Howe, no muko
í bavro bavro kijome, dju bavro ge kañe ĝabo
gudow davojome.’” 28 “No djo trungkoime,
mim naluhu yow sadaw na, namko ye Yohañ
i dyewfo djuje mome sé dju Tawgyew i ñe ge
imisafo dama, i se ije dyewfo me i.” 29 Sünda
vyew nüna na seyo patso-lavow naje dzühuñe
Yohañ ichi gow baptisma lañe Tawgyew i umso
ve. 30 Sé Farisi seyo shotuko-kunu davow na
ichi baptisma malañe Tawgyew i ĝabo shedaw i
madzü. 31 “Sündada: no he shültsongkoi gow
nüna na ha üdra tsojowa? Na ha veduda? 32 Na
se angasa na veduw dju bajar ge ĝyoñe naĝütchü
ĝuksuĝiñe ana cheĝiw, ‘Ñi babo bzüva viw, se ba
ñuksu je mada, sünda ñi duhu dawgeje ba kseje
makse.’ 33 Hado chemeje Yohañ baptisma djüw
i odje je matsaw kakülyada seyo tsü je matuw
kakülyada, sé ba cheiye, usso ge mütü du. 34
Nüna üsaw na tsa tuñe kakülyahume; se ba
chewye, ‘Howe, tsaĝotüw sünda tsü tujetchüw
nüna nawa, patso-law üdraw seyo lalo gifuĝuw
nadraw.’ 35 Sé patsü-sholu ye nasaw nachi í
umsoñe da veda.” 36 Sünda Farisi a ye í üdra
ava tsasaweñe bakuda; sündawñe: i se Farisi i
ñe ge jiñe ava tsajone ĝyoha. 37 Süge se ñetrü
yo lalobram a ye, i Farisi i ñe ge ava tsaw jikuñe
ĝyoda che danghulye, kunulübzü yo daw shüve
a ge ŝowsa ŝow uhu lajikuda. 38 Sünda üshi
ütrü ge, fum gow gudzüñe kseñe üshi i üñiŝü
yo daĝüñe sünda nudzo ükye gow ükyetrü yo
dügüdra sünda üshi ge umdzu yo tsa tsañe,
ŝowsa ŝow uhu yo ŝüi. 39 He í holyeñe, se Farisi
dju í baladama, üdrü-ulu ve vemche, “I ñihow
truw nünan meje i danghujobi, dju i kingkoima,
se ye djuma seyo küna mimma cheñe? Hado
chemeje ibo lalobrambabi.” 40 He í dzühulye
Jisu i hutrolañe cheñ, “Simonña, no ba hadamje
a chejome.” 41 “Bo djüw a ichi gudzuvaw ksü
duw, a ye lumu yo bosüñ fo pom, seyo utro
a ichi ge lumu yo bosüñ pomĝü duw. 42 Ichi
ge domĝütchojo ñiahuñe, sündawñe i naksü
maksü i ujobammeñe traaha. Sünda: naksümko
a dju í nülvo fo vejowa?” 43 Simon i cheñ,
“no vew ge, i djú añe traafodama.” I í cheñ,
“Ba uw vebadamme.” 44 Sünda se mim ichi
ge tcholtrüñe i Simon i che, “Ba he mim i
homa? No ba ñe ge jikuwbi sé ba nó üshi chejo
hu je madjü, se i noshi i iñiŝü yo dagzüida,
seyo i nudzo ükyetrü yo dügüdraida.” 45 Ba no
umdzo yo bubu matsa, se no jikuw yo i noshi i
umdzo yo bubu madamdu. 46 Ba no kye ge tel
je maŝüi; se i noshi ge ŝowsa ŝow uhu ŝüida. 47
“Sündada no ba chengkoime; i lalo ŝüpo duw
ye, muchoihumme, hado chemeje i ŝüpo nülvo
dada; sé djuchi mesame muchodama, i nülvow
je mesame dawba.” 48 Sünda i mim í che, “Ba
lalo muchoajemme.” 49 Sündawñe üdra a ava
tsaw ĝyosadaw na, nadrü-nalu ve vetsü, “He
lalo na muchoihu ye djubajema?” 50 Se i mim i
che, “Ba küĝüw ye ba ĝaksüi damme, lüshüw yo
kajodabe.”

8 Se yo na ñetrü ñetrü shi-ñu tru ka, seyo
Tawgyew í ñe gow shi-ñu na truñe kahiw,
sünda i nadra shürhaw ĝü yo ksü duse, 2
seyo mim üchea naje djuso gow mütü na
lahuañe so naw na dagyodama, se iñiñ ye
Mariyam Magdalini chewme, djuso gow mütü
mro kahuadama. 3 Seyo Herodes i hokrüvow
Kuja ufum Yoanañe Susana seyo ŝüpo mim na
í ná gañ-miĝi yo na kulom na hotunovow. 4
Nüna upu jikyeĝiatsüwñe, seyo ñetrü ñetrü gow
na je ütrü ge jikutsüwñe, i zeĝaw tru: 5 “Üsü
traw nüna a ye üsaw traw jihua: trangkoi ye üsü
üchea ye ĝabokutru ge gaa, sünda dügrüprag,
seyo ñedzü gow musu na pilag. 6 Seyo üche
ye kunuka udru ge gaa, sünda shükülye, séŝo
hu gzüw mapawtro graha. 7 Üchea ye tsü
namko ge gaa, sünda tsü na üŝa üŝa shüsañe

i shümüla. 8 Seyo üchea na no uw ge gaada,
sünda shülyilyeñe sheje fuĝua dzaw djüda."
Ana chefialyeñe i gow yo ñu che, "Djuchi ge
dzüjo ufu duma dzüsawe." 9 I shürhaw na i
dzü, "He zeĝaw ichi hawa?" 10 I cheñ, "Djo
Tawgyew i ñe go ñu na dzüsüdügyewbi, se utro
na zeĝaw go trujome, hado chemeje na hohuñe
mahohujome, seyo dzühuñe je madzüsüjome."
11 "Zeĝaw í chemeje ana me: üsü ye Tawgyew
í ñume." 12 Ĝabo üdza ge ĝyodaw na dju
dzühudama; sündawñe mütü na jikuñe nadrü-
nalu gow Tawgyew í ñu i lañe katrükralye, hado
cheme ana malyajoŝoma na Tawgyew i küĝüñe
na ĝaksüw pajo. 13 Kunnu udru ge duw na,
dzüñe lüshüw yo shi-ñu bo laŝoi, séŝo ükrü ñiw
tro ye na umso mesame kuw ve, sünda muchow
ge gaaha. 14 Dju kusu ge gamyoadama, se na, dju
dzüi na, sé vro ge kañe vesumow seyo bo-luko
seyo shüng-dongkoi ge duhu ge gamyojome,
sünda na sheje mañujo. 15 Sé no uw gow na
he me, dju shi-ñu lu-drü lümyew yo dzüñe
veima, na se yo sheje lakufijome. 16 "Djuje
müsaw tchüholyeñe boĝtom yo pelye mavejo,
seyo buĝo ufum ge mavejo, sé mütchü ubo ge
vejo, hado chemeje nüna jikudaw na müsaw
pajo. 17 Haje mamüŝüme, ha ye matruhoajoma;
seyo haje trumŝüw ñime, se ye madanghujome
sünda müsaw mapajoma. 18 Sündada ĝüdzüw
ĝyowe, ba ha vego dzüngkoima? Hado chemeje
djuchi ge dumañe vedama, i djüpyojolume; seyo
djuchi ge ñima, ichi gow se ije laĝajome, ha ye
ichi nudzoĝchiñe vedama." 19 Üyaññe uñuw
naksü ütrü ge jiku, sé nüna añe duw tro sa
í matüvafilye. 20 Sünda í tru, "Baññe bañuw
naksü ba tüvajoñe ñepsü ge gudzudame." 21
I í ñu i hutrolañe che, "No aññe no ñuw he
bamme, dju Tawgyew i shi-ñu dzüñe seyo umso
vewma." 22 Sesüyo ahua ye i seyo i shürhaw
na lü ge gyolyi, sünda i ná cheñ, "Age djebya,
hu dügepsü ge jibo." 23 Sündawñe: na lü í
shaa. 24 Sündawñe na jiñe í dapüñe, sünda
cheñ, "Tawgyewa! Tawgyewa! Ñi mauwfimauw
lyangkoimme. Sündawñe i pakülyeñe ñedzü
ŝüw-lyiw seyo hu i lashüraw i miĝi sündawñe
na damudoañe ĝüdzüw lyaha." 25 Sünda i na
che, "djo küĝüi ye hanga?" Se na ĝeaglye seyo
mavenghuañe naĝütchü cheĝi, "He djubajema,
ñedzü ŝüw-lyiw seyo hu naje dügyeiye, sünda
na i chew dzütsü." 26 Sünda Giraseni na ñetrü
ge jiku se ye süge pseĝ ge Galili hu ütrü iñisa
ge. 27 I hudza ge jikuwñe, se ñetrü go nüna a
í tüva, djuso ge mütü kamyodama. Seyo ŝüpo
üĝaluw gomdo gye-ĝuvo je mashew seyo ñe ge
je maĝyow nuĝu ge aka ĝyow. 28 I Jisu i hoñe
ŝogzu, sünda uvro toi gaañe gow yo ñu che,
"He Toĝgroyama Tawgyew üsaw Jisu! No badra
ha dajo duwa? No ba chengkoime, no ñiku-
ñisüw djudjüjodawe." 29 Hado chemeje i mütü í
se nüna usso go kahuawe cheñe dügyengkoi,
sündada i üdra gow lyanggudrulai. Sünda nüna
na í sülyeñtchü seyo sülyebu yo vogo vew,
sedamje i se sü na gokyoaha, sünda mütü ye
i sümbye ge sagañgudrudügye. 30 Jisu i í dzü,
"Bañiñ hawa?" I cheñ, "Upu," hado chemeje
ŝüpo uĝulo na usso ge kamyolyedabi. 31 Sünda i í
cheñ, "No noĝu ge djukadügyejowe." (Abyssos g12)
32 Süge puge vo upulo dyew a tsamroñe ĝyoda,
sünda: i í cheñ, "No nalung ge kamyodügyewe."
Sünda: i í kamyodügye. 33 Sündawñe se uĝulo
ge nüna usso go kahuañe vo usso ge kamyoag
sünda se vo upulo ye ĝo ge ĝüañe husu ge
gamyoñe gamüla dzüag. 34 Fugulu ĝyokrüw na
se dagjew i holyeñe ĝe djeshükralyetsü, sünda
ñetrü ñetrü ge kañe he ñu i trutsüküĝa. 35
Sünda nüna na se dajew i how jihuatsü, sünda
Jisu ichi ge jikuñe dju nüna usso go uĝulo
mauw lahuadama se ye Jisu ishitrü ge gye sheñe
ĝyodaw i hohuñe ĝeag. 36 Sünda hohusadaw
nüna na ná tru, se üĝulo mauw ye nüna i ñiku-
ñisüw da vedaw í kündañe uw dagyodama.
37 Sündawñe Giraseni ñetrü üñisa gow nüna
na Jisu i cheñ, ñichi ayo kahuajodabe; hado
chemeje na ĝemĝekyoatsüdabi. Sünda: na lü
ge gyolaye katrükralye. 38 Djuso gow uĝulo
mauw lahuadama se nüna ye í che, no badra
ĝyokyejodawe, séŝo Jisu i kadügyelye cheñ.
39 "Bañe ge kañe nüna na truwe, Tawgyew i
kündañe babo aña ŝüw-lyiw chiĝa dadama." I
kañe vyew ñetrü ge trüzeĝiatsüg, Jisu i nobo
küña ŝüw-lyiw chiĝa dadama. 40 Jisu i Galili
ñetrü go kalai sa a, nüna na lüshüw yo i tüva;
hado chemeje na í ĝyokrüñe ĝyow. 41 Sündañe
howe, Yayir cheñe nüna a iñiñ dju ñegru go
dyewma, i jikuñe Jisu ishitrü ge gaañe cheñ,
"Noñe ge jisawe." 42 Hado chemeje ichi oje
ĝüyo ksü yo üsam akasa a duw ye dzüasalaibi.
I jingkoi ge nüna ishitrü ge gaatsü. 43 Sünda
mim a dju oje ĝüyo ksügomdo ŝü lu ĝyowma
sünda dju nudzo shüw-duw na so naw dagyow
nadru ge tratsüdabi sedamje djugzü gow je i
madagyofibi, 44 fum gow jiñe i gye üdza ge kig
sündawñe seŝüĝdo a i ŝü luw ye lumudoag. 45

Se yo a Jisu i cheñ, “No dju kidügña?” Vyow
na makitsüñe chetsüwñe, Patras seyo üdra ayo
dusaw na cheñ, “He Tawgyewwa, bá he nüna
fupulodaw na düñe badru ge gaiwa.” 46 Séŝo Jisu
i cheñ, “Djudamje a no kidawa hado chemeje no
danghudabi nochi gow mu kahuajewa.” 47 Mim
ye holyeñe no mamuŝufijobañe vewñe, usso
somsokyo jikülye, sünda ishitrü ge gaañe vyew
nüna navro se trukülye, i hado kima, sünda
kündañe mekutcho dagyogdama. 48 I í cheñ,
“Nosamya ba küĝüw ye ba dagyodaŝoñe, lüshüw
yo kajodawe.” 49 I trungkoibalubi ye, ñegru go
mügaw i nüna a jekuñe che, “Basam dzüdamme:
mügaw i duhu djujüwe.” 50 Jisu i dzühuñe cheñ,
“Djuĝejodawe; küĝüjodabuwe; i basüjoŝome.” 51
Ñe ge jikuñe i üdra ye Patras, Yohañ, Yakub seyo
mimsa üyow-üyañ na tralyeñe djuje ütrü üñisa
ge majidüggyew da. 52 Sünda vyew na ubo kse-
ñiĝitsü, séŝo i cheñ, “Djuksejodawe; I madzüme,
i drumubadame.” 53 Nüna na i dzüdabi che
danghuñe, i chedaw i dzüñe tchüg. 54 Sé i ügzü
í kigolañe ĝuksuñe che, “He akoa pakülyebi.” 55
Sündawñe ĝulo üshükülyeñe pakülyeg; sünda i
na dügye í tsajo hadamje djüwe che. 56 Üyawñe
üyañ naksü mavenghutsüg, sé i ná cheñ, he ha
dajema se i djuje djutruwe.

9 Sündatcholye i na ĝüyo ksü shürhaw na
balañe ná ĝuló mauw seyo so naw na dagyow
dajo gow bó vye. 2 Sünda ná Tawgyew i ñe
go shi-ñu uw truw, seyo so naw na dagyowe
cheñe ki. 3 Sünda i ná che, “Jiw ge haje djulawe:
shobo je djulawe, kapüĝa je, odje je, bo je seyo
polu ksü ksü djulawe. 4 Seyo dju ñe yedamje
ba ĝyogoima, se a ĝyojodawe; sünda se yo
kahuajodawe. 5 Dju bala maĝokyema se ñetrü
yo kahuañe ishigo ñelümo na pafiajodawe, hado
chemeje nadru ge na je truksüfijo.” 6 Sünda:
na jihuañe ñetrü, ñetrü shi-ñu uw tru kaahi,
seyo nüna ná djuje djuje dagyoñe kaahi. 7
Seyo ñetrü go psüĝi fum yo nugo Herodes i
he í dzühulyeñe mavenghuag, hado chemeje
küña nüna na trudabya, Se i Yohañ dzüdo go
üshükülyetchoda cheñe. 8 Sünda küña nüna na
he i, se Eliya i hohuda: utro na ana je chetcho,
ahugo ñihow truw mügaw namko yo djuma
üshükülyetchoda. 9 Seŝo Herodes i che, “Yohañ
ükye bo no poskeadügyembi, he ye djutchoa,
djufo go ana ñu dzühumkotchoiya?” Sünda i í
hoĝoñikülye. 10 Sünda í shürhaw na kakuñe
na ha ha dalyedama ná í truatsü. Sünda i ná
utro ge lagañe, Betseda cheñe ñetrü a ge lañe
kakye. 11 He i danghulyeñe nüna na ufum
fupuloatsü, sünda í ná lüshüw yo tüvatsü, seyo
ná i Tawgyew i Nogofo shi-ñu trukye, sünda
djú dagyodügyeĝoñdama, ná dagyo. 12 Ñeto
kapsealaibi a, se í shürhaw ĝüyo ksü jikuñe che,
“Upu na kadügyejodabe, kañe na ñetrü ge ná
ĝyojo seyo tsajo bühohidame, hado chemeje ñi
ĝüdzüw ñetrü ge dume.” 13 I ná che, “Djo ná
tsajo djübalabya.” Na cheñ, “Ñichi ge odje pom
seyo tchükro ksü yo haje ñime; sé ñi jihuañe
vyow nabo tsaw-tuw prülameje, se ye dujome.”
14 (Hado chemeje sa yo sa a muhu fo pom kuw
du.) Sünda i í shürhaw na che, “Ná pom ĝü, pom
ĝü dañe ĝyodügyewe.” 15 Na süna dabadába,
seyo vyow ná ĝyodügye. 16 Sese Tawgyew i
ülgü odje pom seyo tchükrosa ksü í la, seyo
ñedzüdru ge hotroñe na gaĝüzü djü, sünda
tchekuĝi, tchekuĝiñe í shürhaw na djü nüna
na hawe cheñe. 17 Sünda: vyow na tsalyeñe
tsaŝelatsüdabi, seyo godza daw yo mo ĝü yo ksü
guw trügula. 18 Se i akasa ĝüdzüw ge kagañe
küĝümkoi sese, seyo idra ye ichi shürhaw na
idra dusa, sündawñe i ná dzü, “Nüna na nó
ha cheiya?” 19 Na che, “Yohañ baptisma djui
ye, seyo kagua na mügaw Eliya, seyo kagua na
chew ye ahugo ñihow truw mügaw nangko yo
a üshükülye da.” 20 I ná dzü, “Seŝo djo nó ha
cheiya?” Patras i che, “Tawgyew i üsaw Masi.” 21
Sündawñe Jisu ná züpsüĝeñe che, “He ana djúje
djuchewe.” 22 Sünda i che, “Nüna üsaw í duhu
paketrajobamme, seyo dasüñejome seyo kew
mügaw na seyo mügaw sawlyiw seyo shizew-
ñuzew na í hosügaw vyeñe shijobamme, sünda
i ñegi dzü ye üshükülyetchojome.” 23 I vyow ná
che, “djuma no fum kasajo vedama, nudzoĝ yo
makasajoñe trawe seyo shüwa nudzo shokru
i gilañe no fum kasajodawe. 24 Hado chemeje
dju yo nudzoĝ shüw ye fupojome vedama na
shokru í moajome, sé djudamje nobo nudzoĝ
uluvyu takyoima se iyo í fupojome. 25 Nüna
na vyow druguw-drulyiw í patsülameje, seyo
nudzoĝ uluvyu ye takyoame, semome ñiku-
ñisüw pa, se yo ha palajowa? 26 Djudamje no yo
seyo no ñu yo ñimtchüñjema; nüna üsaw ye je
ichi seyo i awu ichi sünda güdraw sorgomuko
ichi lüshüw pawñe, ije ñimtchüñjome. 27 No
djo umso trungkoime, dju ayo ha a gudzudama,
namko he a üchea na ana dame Tawgyew i
ñetrü mahohumdoluye, na dzüw ye künama
madanghujome.” 28 He ñu na chelye ñegi ŝügzü

fum sa a Patras, Yohañ seyo Yakub na üdra
küĝüw pu a ge lañe jike. 29 I küĝüngkolui ye,
ukrumro utro a lya, seyo i gye ye grobülaŝüksüñe
lüna-lünakülye. 30 Sese, muhu ksü se ye Musa
ñe Eliya naksü üdra ñu chitrungkoi. 31 Na ĝulo
güdrawdra hohu, sünda i dzüjo go ñu poĝi,
se ye Yarusalem ge dajo. 32 Patras ñe üdraw
na drumuĝoñatsüdabi, sünda na pakülyewñe,
i ĝulo güdraw; seyo se nüna ksü ye dju üdra
gudzüsadama, hohu. 33 Na ichi yo kajoñe
dawñe, Patras i Jisu í che, "He übrawwa, ñi
ha a ĝyow ye uwme: sünda: ñi lañe ulügü dzü
dajome, a ye babo, a ye Musa ibo, seyo a ye
Eliya ibo." I madanghu, i ha chengkoima. 34 I
ana chengkobaiye, ná mumu yo boshiĝiag, ná
mumu yo bolyangkoi ye na ĝeatsüg. 35 Sünda
se mumu yo ana ñu a zekülye, "He ye nosaw
seyo no i golawme, i chew dzüwe." 36 He ñu
i dzühungkoi ge, Jisu i akasa hohuda; sünda i
mazüda ĝyoda, sünda ha hohudama, se ñu í
se ñeto ge djuje malakülye. 37 Seyo se draha
na pu goŝü kagaahuñe, upu dyew a í jiñe tüva.
38 Sündawñe, upumko yo nüna a ye ŝogzuñe
che, "He dadrüwa, no ba chengkoime, nosaw
i nülvow hoijodawe; hado chemeje i nosaw
akasame. 39 Sünda howe, ĝulo mauw a usso ge
kamyo, sünda i ülya akaye ŝogzukülyeg; seyo
i se í ana ĝüshülyiĝiada, se i üga ge üzetcho
fegukülye; seyo í ana damgzüw yo ñiku-ñisüw
da tra. 40 Seyo no bachi shürhaw ná che, í
lahuawe; séŝo na malahuafi." 41 Jisu i che, "He
makügü seyo bolu datchüw shürhaw nawa, no
djodra küña kuw ĝyofisajowa, seyo djó daw na
vejowa? I muhu i cheñ, basaw i age la jekuha."
42 I jimkolai ye ĝulo mauw ye í lola padubug,
sé Jisu i ñiŝgzüñ ĝulo í miĝiñe seyo muhusa í
uw dagyoñe uyow ügzü ge djü. 43 Sündawñe
vyow na Tawgyew i gow yo mavenghutsü. Sé
vyow na í ha ha chiĝa dadama se na trongkoiye,
sese i í shürhaw na che. 44 "He ñu ye djo djofu
ge vejodawe, hado chemeje nüna üsaw í nüna
nagzü yo kigo ladügyejome." 45 Sé na he ñu i
madzüsü; se i í madanghdügye; seyo na he ñu
ífo go idra dzüjoje ĝetcho. 46 Sünda shürhaw
naĝütchü ge ñu a kakülye, se i ye nangko a
dju dyewfoma? 47 Seŝo Jisu i nalu ge vedaw
í danghula, sünda muhumsasa a í lañe idra a
gudzudügye, 48 Sünda i che, "Dju damje noñiñi
yo he muhusa i hutroima, se i nó hutrolawme;
seyo dju nó hutroima, se na nó kidaw na je
hutrolawbamme, hado chemeje djomko yo
imisa yo imisafodama, se ye dyewfobamme."
49 Sündawñe Yohañ i che, "He übrawwa, ñí
nüna a ye bañiñi lañe ĝulo mauw í lahuahuw
hohudame, sündada ñi í gohame, hado chemeje
i ñidra ñisañe bafum makasa." 50 Jisu i ná che,
"Í djugohajo dawe; hado chemeje dju djo mauw
madama, na djodra dujome." 51 Se í sorgo
ge lalyimdrü ñeto kakusalaibi sese, sündawñe
i Yarusalem ge jijoñe vye. 52 Seyo i ivro ge
mukow ki: i Samariya na ñetrü a ge ji, ibó ĝyojo
dashütrüivojoñe. 53 Sé na i magyogadügye,
hado chemeje i Yarusalem ge jingkoida. 54 Se
i hoñe í shürhaw Yakub ñe Yohañ naksü che,
"He Tawgyewwa; ba ha tsüda, se i ñi dügye,
se i ñedzü go mi gaañe ná damyaweñe ma?"
55 Séŝo i tcholtruĝiañe na ze, [Seyo che "Ba
madanghuwa ba ha uĝulo yo ma. Hado chemeje
nüna üsaw ye nüna nachi luvyu ye damütrajoñe
madaw se í ĝaksüijoñe kakuwme."] 56 Sündalye
iñe i shürhaw na ñetrü utro ge jitrükralye. 57
Se i ĝabo jimkoi ge, se djuma a ye í che, "Ba
hange hange jiyima, no bafum kasajome." 58
Jisu i í che, "Ŝelü ichi uksu seyo ñedzü go musu
nachi üdrü duwme, sé nüna üsaw ichi ükye vejo
je ñe ñime." 59 I utro nüna a i che, "Nofum
jisawe." I che, "He Tawgyewwa, nó uvromashü
kadügyevzüwe, no awu í ĝuavzüjome." 60 I í che,
"Dzüdaw na ná nudzoĝ dzüw í büĝudame, sé ba
jiñe Tawgyew ichi ñetrü go shi-ñu trujodawe."
61 Utro a ye je che, "He Tawgyewwa, no bafum
kasajome; sé uvromashü nó kadügyevzüwe no
nochi ñe go nüna na yo mülüñ kajoñe." 62 Jisu
i í che, "Djudamje nudzo ügzü i luksungkuĝu
ge kiñe fum ge homeje, i Tawgyew i ñetrü ge
ĝyofiwjome."

10 Seyo he ñu nafum sa a Tawgyew i nüna
mroĝü lapyo, sünda ha ha ñetrü ge i jijoma,
süge ksü, ksü dañe ivro kibraĝitsü. 2 Sünda
i ná che, "Rhamu kiw añe dume; séŝo chiĝa
daw mesame duba sündada vi übraw i küĝüwe
chejodawe, se i í nudzoĝ vi í tcholajo vi nüna
kiwe." 3 Jiwe; howe no djó fugulu vyeduw dañe
fumsu namko ge kijome. 4 Sündada dzulngasaje
djulawe, kapüĝa je, seyo shita je; sünda ĝabo ge
je nüna ná dju je gaga djudawe. 5 "Dju ñe ge
jihima, uvromashü chevzüwe, 'He ñe ge ĝüdzüw
djuwe chewe.'" 6 Süge djuma ĝüdzüw pafiwjo
dumeje, ba ĝüdzüw djüdaw ye üdra dusajome,
momeje bachi ge kakutchojome. 7 Se ñe ge
ĝyowe, sünda ichi go ha paima, se í tsa-tuwe,

hado chemeje chiĝa daw nüna na ná shishü
patsüw; ñetro-ñetro djukahijodawe. 8 Seyo ha
ñetrü ge jiyima, sügow nüna na hutrovowñe,
se bavro a ha vedama se i tsajodabuwe. 9
“Sügow sonaw ná dagyojodawe: sünda ná
chewe, ‘Tawgyew í ñetrü ye batrü iñiñisa ge
kakudamme.’” 10 Sé ba ha ñetrü ge jimyoima,
seyo sügo nüna na bá mahutrovolaime, ná
bodzaĝ ge jeñe ana chewe, 11 “‘Djo ñetrü yo
ñelümo naje, ñishi ge güdrüsadaw na, ñi djovro
a pafiamkoimme, sedamje he í danghujodawe,
Tawgyew i ñetrü djotrü iñiñsa ge kakulaimme.’
12 No djo trungkoime, se niyay ñeto se ñetrü
ye Sadom ñetrü i je mofokaw gijo lyajome.”
13 “Tui Kurajiña! Tui Betseda! Dju dyew chiĝa
dafiw ye djo ge dadama, sese í Sor ñetrüñe
sidon ñetrü ge dameje, na ke ge gye güpañe
seyo kütsesüpu ge ĝyoñe na kye ge dru-lu
vyegudoñjemma. 14 Seŝo, melye gzuñe cheĝiyi
sehu bafo vyego yo yeje Sor ñe Sidon naksü
vyego ye vyeksufofijome. 15 Seyo Kafarnahum
ñetrü, hawa ba soĝgo kuw lüvzüw dalyijoma?
Ba bó noĝu üla ge kuw üla kaajome.” (Hadēs
g86) 16 “Dju ba chew dzüima, se i no chew
dzüjo, sünda ba dju mauw daima, noje i mauw
dajome; seyo dju no mauw daima, se ye no
kiadaw i je mauw dajome.” 17 Se shürhaw
mroĝü yo ksü na lüshüw yo kakutchoñe che,
“He Tawgyewwa, ba üñiñi yo se ĝuló mauw na
je ñichi pudu-puña ulunge pumódame.” 18 I
ná che, “No mütü í ñedzü lüĝaw veduw ñedzü
go gaahu hohuime.” 19 No djó byu na seyo
mütü güdzü na dügrüdzagofijo djüwme, seyo
vyeñiw nachi go vyew mau dafiwjo ná madafijo
pudu-puña djüwme; seyo ha gañ yo je djo naw
madafijomme. 20 Sé sünaŝo cheñe djulüshüwe,
se ĝulo mauw na djo pudu-puña yo pumoda
cheñe, seŝo djo lüshüjo dawe se djo ñiñi Ñedzü
ge ĝi vyedotro yo. 21 Sa yo sa a i ĝulo güdraw yo
dañe lüshüdzoalye, seyo che “He Awa, Ñedzü ñe
No i Tawgyewwa, no ba ulu yo uw cheime, se ba
he ñu na danghu-kinghuw nüna seyo vyesü-
vyelüw na yo müŝüñe veda, sünda angasa natrü
ge duda. Am, he Tawgyewa, hado chemeje bá
he í uw veda. 22 No awu i nó vyow nodru ge
traadamme; seyo djuje madanghu se saw ye
djujema, awu aka danghuba seyo awu djujema
se je dju madanghu, se i ye sawchi gemdo aka
seyo se djudru ge saw i dujoñe vyedama.” 23
Seyo í shürhaw nachi ge tchoñe akasa ge che,
“Ŝüvzüwme se iñi ye, se he ñu ná se ba hoiwa
hoiye, 24 Hado chemeje no djo chemkoime,
ŝüpo ñihow truw na seyo ñubyu na tsüdaw
ye, se ba ha ñu ye hoima howe; sé maho seyo
ha ñu ye ba dzüima dzüwe, sé madzühu.” 25
Sündawñe nüna a gudzulyi; sünda ana cheñe í
küna daima hopüñew che, “He shotuko-kunu
go dadrüwa, shüwa shüw shüjo ibo ha dameje
ujowa?” (aiōnios g166) 26 I í che, “Shotuko-kunu ge
ha ĝida? Ba künda ngüña?” 27 I trutcho, “Ba
Tabraw bá nudzoĝ Tawgyewchi go vyew nudzoĝ
drü-lu seyo nudzoĝ krâŝe seyo nudzoĝ budzu
vyew se nadra nülvow vyejodawe; seyo nudzoĝ
ĝafopsüĝi-ĝampsüĝi go ná nülvojo dawe.” 28 I í
che, “Ba umso chedaba, he ana dabya sündame
üshü ĝyojome.” 29 Sé i í nudzo í usu dajoñe
veñe Jisu í dzü, “Nameje nochi ĝafopsüĝi-
ĝampsüĝi na djuwa?” 30 Jisu i che, “Nüna a ye
Yarusalem yo Jeriko ge jimkoi ye ñigudu tsaĝaw
na djeshiĝiaña i gye í na shalügülag, sünda gü-
shü dañe atrü dzüw datralye katrükralye. 31
Sünda ana da, se ĝabo ge mügaw a kamkoi,
séŝo í holye ĝeaglyeñe djetrükralye. 32 Ana
vedumbo Lewi a ye je seŝü katcho, ije í holyeñe
ĝeaglye djetrükralyetcho. 33 Séŝo djudamje
Samari ñetrü a go sa a kakukülye, sünda í
hohulyeñe nülvo vyela. 34 Sünda itrüĝañ ge
jikuñe seyo ichi üshi ge luvuhu seyo tsühu
prüñe gyeche-gyelye yo pyogo, seyo í güĝedru
ge gyodügyelyeñe ñe ĝyow ge lajikye sünda
í uwyo hoivo. 35 Se draha í lumu yo bosüñ
ksü lahuañe se ñebraw i djüñe che, ‘I uwyo
hoivojodawe, seyo bachi go küña kapyoima, se
ye no kakuwñe doajome.’” 36 Hesahelu he ba
vyew ge se na ñigudu-tsaĝaw süna ge lyalahado,
nadzüngko a dju ichi ĝafopsüĝi ĝampsüĝi go
na ñe veiya? 37 I che, “Se i dju í nülvodama.”
Jisu i í che, “Kai, baje kañe süná dajodawe.” 38
Sündatcholye Jisuñe i shürhaw na jimkoitchoi
ye, se i ñetrü a ge ji, seyo Marta cheñe mim a ye
í iñe ge balada. 39 Seyo Mariam cheñe uñum a
duw, i Tawgyew ishitrü ge ĝyoñe i shi-ñu dzüw.
40 Sé Marta chiĝa da dañe mavenghua sünda
itrü iñisa ge jikuñe che, “He Tawgyewwa, ba
haje mavema, noñum í no akasa chiĝa daweñe
traadaw ye? Sündada í chetcho, nó datunowe.”
41 Tawgyew i í trutcho, “Marta O Marta; ba ŝüpyo
ñu ha vejema venglyeñe seyo mavenghu lyaha.”
42 “Séŝo ñu a ye umsome, seyo se chiĝa uw í
Mariam i golame; se i ichi go malaĝafijomme.”

11 Sündatcholye ahua ye i nolu a ye
küĝüngkoi. Seyo i se küĝüfiahuwñe, ichi
shürhaw namko yo a ye í che, “He Tawgyewwa,
Yohañ i í shürhaw ná küna veduw küĝüdrüdama
baje ñi süna veduw küĝüdrüwe.” **2** I í che,
“kye damje djo küĝümkoime, sese chejodawe:
‘He Awa, Bañiñ güdraw vejome, ba ĝadzü
kakülyawe.’” **3** “‘Ñichi muhu muhu yo tsajo-tujo
í ñi djüijodawe.’ **4** ‘Seyo ñi lalo na muchoaijo
dawe, Hado chemeje ñi je, ñi mauw dado na
muchoaijome, Sünda ñi mauw uw dajo yo
ĝaksüiwe.’” **5** Sünda Jisu i ná che, “Djumko ye
üdraw a duw ye djuwa, sünda i ñegimko ge
pakülyeñe ichi ge ji í chewe, ‘He drawwa; nó odje
üka dzü djüwe. **6** Hado chemeje, kasew-biŝew
go draw a ye nochi ge jikuda, sünda ivro ge
veijo nochi ge haje ñime.’” **7** Sünda i ulung goŝü
ñu tru, se nó afafsüw djudjüwe; yabó ñegüdrüŝü
je dugoadammje, sünda nosa ye nodra buĝo
ge ĝüsadame, sündada no bá pakülyeñe haje
madjüfijomme. **8** No ba trungkoime, se üdraw
duñ sese je í pakülyeñe haje madjüfisabamme,
sedamje i ñimtchüñ ye tralye prüdo ye í küña
tsüdama süña pakülyeñe djüjoŝo. **9** Sünda no
djó cheime; prümeje, djo djüjome; tchümeje
djo pajome; dümeje, djobo voaijome. **10** Hado
chemeje dju prüima, ná pajome; sünda dju
tchüima, na pajome; seyo dju düima, nabo
voaijome. **11** Djomko ye dju ana awu duwa,
se üsaw ye odje prüme, se í kunnu djü, seyo
sündalye tchü prümeje, se tchü madjüw byu
djü? **12** Semome jeje prülaime, se í mütü güdzü
djü? **13** Sünda, ba maulyeñe je basa ná gañ
uw djüjo danghumeje, se djo ñedzü go Awu, i
ichi nudzoĝ nüna prüi ná hado ĝulo güdraw
madjüjowa. **14** Sündatcholye Jisu i ügadow
ĝulo mauw a í lahuatcho; se ĝulo mauw ye
kahuahuñe, ügadodo ye ütrü zekülye; sünda
nüna na mavenghuatsü. **15** Séŝo namko ye küña
na cheda, “I bó ĝuló mauw nachi go dyewfow
mütü ichi datunow yo lahuabaiwa.” **16** Utro na
í dafidama hojoñe í ñedzü udru ge hadamge
sheweñe cheshew shewe che. **17** Séŝo Jisu i,
nadrü-nalü ge vedaw i danghulyeñe, na che,
“Ha ha ñetrüĝüfo ge braĝidama, se ñetrüĝüfo
ye mütrüajome; sünda ha ñe ye braĝidama, se
ñe ye je mümyajome. **18** Seyo sünda mütü ye í
nudzo íbo magotchow dame, se ichi ñetrüĝüfo
kündañe dujowa? Hado chemeje djo nofo go
ana cheŝoibi, se mütü i datunow yo se mauw
ná lahuabaibi cheñe. **19** Senameje no mütü
i datunow yo ĝuló mauw ná lahuabaimeje,
se djó agü na dju tunow yo kakülyebaiya?
Sündada ná djo niyay djüw nüna chejome. **20**
Séŝo no Tawgyew udruyo yo uĝulo mauw na
lahuameje, Tawgyew i ñetrüĝüfo ye djotrü ge
kakujome. **21** Nüna gow na nachi ñe i ĝaksüw
chiaĝi pyogoñe ñe í hokrüimeje, se ichi gañ-
miĝi na ĝüdzüw dujo. **22** Seŝo ije gofotchow
na djuma a í tumuvojoñe í dafoahuñe, í se
chiaĝi na ha ye i veksüdama, sena laĝalag seyo
ichi gañ-miĝi na laĝañe habraĝiame. **23** Dju
nodra ñima se i no mavyewme, seyo dju nodra
dukyeĝiyima se i trabraĝiajome.” **24** “Nüna usso
go ñiŝügzüñ ĝulo kahuahuñe nokro ge ĝyogojo
tchüĝijome, sünda mapawñe i chejome, no ha
ñe yo kahua dama se ñe ge kamyotchojome.
25 Sünda kakuwñe i gümsa-gümĝañe howsa
hohujome. **26** Sündawñe i idra ye í je mofokow
uĝulo mauw mro ye idra ye lakujome, sünda na
ilunge kamyoñe sayo sa ĝyojome, sünda se nüna
ye uvro gow ije mokofow mauw lyajome.” **27**
Sese i he ñu i trungkoi ye upumko go mim a ye
gow yo che, “Ŝüvzüwme se uluhu ye hayo sa a ba
ĝyodama seyo se apu ye ha ye ba mütsüdama.”
28 I che, “Am; séŝo ŝüvzüwme i, dju Tawgyew
i ñu dzüñe i chew dzüima.” **29** Se ŝüpyo upu
kyeĝipyo dawñe, i che, “He ñishü yo nüna na
maume; na chishew tchünggudru; se ná Yona i
chishew í tralye seyo haje chi mashejome. **30**
Yona í küna veduw Ninwe ñetrü go chishew
vewma, sünambo nüna üsa ye he ñishü yo nüna
na chishew vedujome. **31** Müdzavye go nugom
niyay djüw se ñetomüdrü ayo nüna nadra
gudzuñe, í datrüwñe chejome, hado chemeje i
Suleman i ñu dzüjoñe druguw-drulyiw udza go
jikuda, sünda holabya he ayo he a Suleman ije
dyewfo a du. **32** Ninwe go nüna na Niyay djüw
ñetomdrü ye hesalu yo nüna nadra gudzuñe,
naso ge truchoaijome; hado chemeje na Yona i
ñu tru í dzüñe nadra-nalu muchoagye sünda
howe, age Yona ije dyewfo a dume.” **33** “Dju
nüna je bela ge mütrü tchühoñe ĝumŝü ge seyo
ñeshü ge mavewme, seŝo mütrü ubo ge dzugo
vewme hado chemeje nüna jikui na hohujoñe.
34 Baso go mütrü ye bañi ye me, sündada bañi
güdrameje, se basso naje vyow müsajome; séŝo
se ye maumeje, basso ge je nukuĝujome. **35**
Sündada ufu je ksü-üñi je ksü dañe ĝyowe,
se müsaw ye baso duwye nukuĝuañeme. **36**
Sündada baso ye vyow müsazeĝiame, seyo se
ichi hangeje manukrumeje, se sündame se vyow

na müsajome, süna vyeduw ñeto ge dadawa,
se mütrü ye ichi lünaw yo djó müsaw djüiwa.”
37 Jisu i ñu trungkoi ye, djudamje Farisi a ye i
che, se nochi ge jiñe ava tsawe; sünda i ñelu
ge djemyoñe ava tsajoñe ĝyoag. 38 Farisi na
basha go na ava matsalu üshi-upo machew
í holyeñe mavyenghua. 39 Tawgyew i í che,
“O Farisi, ba bekasa seyo bela na udru udru
go güdrawŝo, séŝo balung ge vyesbiw seyo
mauw vyesumokradama. 40 Budzu ñiw nawa,
dju ñepsü go vye ye dadama, hawa se i ulung
go i madaima? 41 Am séŝo, ulung go gañ-miĝi
duw na chi djüajo dawe, sündameje bábo vyow
güdraw lyajome.” 42 “Se Farisi nawa, djo tui
me! Ba pudina ñe sudab yo, seyo vyow ñomñow
sheĝe baĝüdo yo ülye ĝü tronguaña djüŝoma,
séŝo Niay i seyo Tawgyew i nülvo í mahutroiwa;
tsüwbo tsüda hena je dañgudru seyo sena je
tratcho. 43 Farisia nawa, djo druge tui me! Djo
ñegru ge nugo buĝo uw vye seyo badzaĝ ge ye
djó gaga tsüw.” 44 “Djo tui me! Hado chemeje
djo se pelyado nuĝu vedudame, süge nüna na
udru ge dügrüñe kahi, se madanghuw nuĝu
du cheñe.” 45 Sündawñe mükyew a ye í che,
“Dadrüwa, he ana cheñe ba ñi tchüĝoime.”
46 Jisu che, “Oi shotuko-kunu dakyew nawa,
djoje tui me! Djo ana lojemalofiw gañ me, nüna
nadrü ge joŝoi seŝo yabó djo djogzütsü a je
madadü.” 47 Djo je tui! Djo se ñihow truw na
nuĝu chiw, dju djo aki-awu na shilyedama. 48
Sünda: djo truksüw nüna me, seyo djo aki-
awu na dalyedaw yo uw vye; hado chemeje
na bó ná shidabi sünda djo ná nuĝu í daw. 49
Sündada Tawgyew i patsü-sholu je chedame, se
no nachi ge ñihow truw seyo shürhaw kiajome,
seyo na naĝiyo küña na shijojema seyo küña na
daŝe-damejojema. 50 Se i ye küña ñihow truw
duma naŝü í he druguw-drulyiw í dakülyejobo
a fualyedame, vyew na ĝilyedo ye he ñefo ayo
nüna nachi yo lajodawe. 51 Habil í üŝü yo
dalalye Jakaria í shiw kuw se psüĝañe mügañe
naksümko ye shiw: no djo umso truime; ichi
ĝidoye he ñefo syo shüdo nüna nachi go lajome.
52 Shotuko-kunu dakyew djo tui me! Se djo
je patsü-sholu veĝiw bo ladaŝome, séŝo djo
djoluvyo makakume, seyo kakujoñe dado na
dugo vye. 53 Sündalye i sa yo kahuahuñe, sese
shizew-ñuzew nañe seyo Farisi ŝüpyo ifum kase
seyo i dagtso-damrhüñe, ha ha ñu bütruluweñe
da, se i ŝüpyo ñu ufo bütruluweñe 54 sünda na i
ha ñu chehualaima ĝyokrü ĝyo, se umdzu yo ha
damje ñu zetruahuw ye kigolajoñe.

12 Aña a sese hadzaĝ-hadzaĝ dzaw nüna
fuguñe, aña ana kuw naĝütchü tcheĝi-
lügyeĝi da, se i uvromashü í shürhaw ná che,
“Farisi nago loĝäloĝe yo üĝa ĝyojodawe. 2
Vyojo haje dümyoñe maveme, madanghujo
haje müŝüñe maveme. 3 Sündada ba ha damje
nukuĝuw ge chedo ye, se i müsaw ge dzühujome;
seyo ñeĝüñ ulung ge ufu ge ha aŝesa yo chedama,
se ye ñelütsü udru go yo trujome.” 4 “Séŝo
no djo trungkoime, nodraw nawa, dju usso i
shifidama se na seyo ha madamñefijomme, ná
djuĝejo dawe. 5 No djo trumchemjome djo djú
ĝejoma, dzüwñe djú chigüje ge lañe djoafima,
se í ĝejo dawe; no djo trupangkoitchoimme, se í
ĝejodabuwe. (Geenna g1067) 6 Hawa ajolya ksü yo
sülyisa pom madrüafima? Sedamje Tawgyew i
namko ye a ye je makoŝoa. 7 Bakye go vyow
ükyetrü duw naje ngümdzo vedame, sündada:
djuĝejo dawe, ba sülyisa na dafowme. 8 “No
djo chengkoime djudamje no nüna navro ge nó
noŝobiñe danghumeje na je nüna üsaw ye je
Tawgyew i sorgomuko uvro ge ẽŝobijome. 9 Séŝo
dju nüna navro ge no hopseĝiahima ije Tawgyew
í sorgomuko uvro ye hopseĝiajome.” 10 “Dju
nüna üsaw ütüma mauw truima, i datrudaw
í muchoaijome. Séŝo dju ĝulo güdraw ütüma
mauw trüima, í datruw í mamuchoijomme.”
11 “Nüna na ba mügaw-ñegru seyo mükyew
seyo damikyew navro lakuwñe, ba navro ge ha
chemeje ujojema seyo küna chejojema se na
djuvengüajodawe. 12 Hado chemeje ĝulo güdraw
ba sayo sa a ha chejome zedrüjome.” 13 Seyo
upu go nüna a ye í che, “He dadrüwa, noñuw
í awu í bo-luko ná noje hawe chejodawe.” 14
I í che, “Nüna nawa, nó dju niyay djüw seyo
baĝüĝiw nüna boña?” 15 Sünda i í che, “Uw
yo ho ĝyojodawe, seyo tsaĝa-laĝaw süna yo
basü ĝyojodawe; hado chemeje nüna na shüw
ye dju bo-luko duw yo mashüwme.” 16 I í
zeĝaw a tru, “Tümbum nugo a í no ge rhamu
ŝüpo kakülye. 17 Sündawñe i ulvyu ge no
hadajojemmañe ve, hado chemeje nochi ge bo
no dakülyedaw rhamu na vejo buĝo je ñi. 18
Sünda i che, ‘no ana dajobabi: no nó ñetchü í
tashalyeñe dyew dalajo; sünda no rhamu seyo
bo-luko na vyow süge vejo; 19 sünda no ĝulo
i chejo, ĝuloa, bachi ge oje ŝüpo üĝalaw kuw
bo-luko vewme; ĝyogowe, tsawe, tuwe seyo

lüshüw yo ĝyowe.’ 20 Seŝo Tawgyew i í che,
‘Chi madnaghuw nüna! He ñegimdo ñegi a
ba lutuw ye lutukyoadügyejomme; sündawñe
ba küña dashütrüñe vedama, se ye djuchi
lyajowa?’ 21 Ana je nüna duwme dju nudzo ubo
bo-luko dashütrüñe ve, sé i Tawgyew iñigzü
ge nugo mo.” 22 Sünda i í shürhaw ná che,
“Sündada no djo trungkoime, nudzo shüjo-dujo
ubo djuvewe, no ha tsajojemañe; seyo nudzo
usso ubo je ha gye-ĝuvo shejojemañe. 23 Hado
chemeje tsaw-tuw í shüw ye, seyo gye-ĝuvo í
dyewfo usso yeme. 24 Pülĝam na hojodawe; na
zuje mazuw seyo ñetchü ge rhamu je mapaw;
sedamje Tawgyew i ná tsakyewŝo. Bá musu
na fow go añe dufowme. 25 Djomko ye dju
duwa, dju vengaw yo nudzo i shüngkoi ge
ganta a ña damje shafijo ye? 26 Sündada ba
imisa fo chiĝa íje madafimeje, hado utro ñu
ná lañe vemyoñña? 27 Bye go shoba ná hojo
dawe, na kündañe shülyima; na chiĝa je madaw
chitra je madaw; sedamje no djo chengkoime,
Suleman je í küña übadzü gidama, namko
ye ana veduw gañ a je magime. 28 Sündada
Tawgyew i no go suso-mütchü namaje yow gye
sheida sünda draha ná boti shüw ge joañe,
anambo gye-ĝuvo sheñe veihume; Tawgyew
ge mesame veksüw nawa, djo künadañe añe
masheijowa? 29 Sünda djo ha tsajojema ha
tujojema süna ve djuĝyowe, sünda meaje
mavemyow djudajodawe. 30 Hado chemeje he
druguw-drulyiw ayo go vyow tuĝu-tumo na he
ana veduw bostu na tchünggudruwme sünda
ba Awu danghudame djo he bostu na ŝüpo
tsüda cheñe. 31 Séŝo ichi ĝadzü i tchüjodawe,
sündameje, he bostu naje pajome. 32 “Nüna
imisa nawa, djuĝejodawe; hado chemeje ba awu
i bá ĝadzü paweñe vedame. 33 Nudzo ichi fuñ-
voñ na draalyeñe tunoajodawe; sündalye nudzo
ubo ana dalajodawe, ha ye üme malyajoma,
sünda soĝgo ge ana bo-luko dashütrülajo dawe
ha ye makaajoma, djutrü iñisa ge tsaksutchüw
naje majikujo seyo bulu naje mauw madajo.
34 Hado chemeje hange bachi bo-luko duma,
badrü-balu he süge dujome. 35 “Djotsü na pyogo
vejo dawe, seyo dju mütrü na dzodügyejo dawe.
36 Sünda djo se kulo na veduw dajo dawe, dju
nudzo dadrü í gzü jiw go ke kakujojemañe
ĝyokrü ĝyow veduw; i kakuñe ñegüdrüŝü düwñe
mekutcho djeñe voa. 37 Gaĝüzewe se kulo í, djú
dadrüw ye kakuñe madrumuvow hohudama;
no djo umso trungkoime, i ütsü ge pyogolañe
ava tsajoñe ĝyojo, sünda üñisa jiñe í hoijo. 38 I
ñegi ge ülye ksü seyo ülye dzü ñepüñew ge je
pakülyew hohumeje, se kulo ye gaĝüzebamme.
39 Djo he i danghujo vejo dawe, ñe übraw
ye tsaksutchüw na tsaksuw ke jikujoma se í
danghubammeje, i pakülye ĝyojobamme, sünda
nudzo ñe ge majimyogyejome. 40 Baje dashütrü
ĝyojodawe; hado chemeje ha homoi ye jikujoñe
mavew se homoi ge nüna üsaw jikujome.” 41
Sündawñe Patras i che, “He Tawgyewwa, ba he
zeĝaw ye ñi aka bama mow vyow naje truwma.”
42 Tawgyew i che, “He veksüw seyo patsü-sholu
hokrüw ye djuwa, djuchi dadrüw ye ná tsaw-
tuw homai ge djüweñe kulo-kutro boñe ve.
43 Se kulo ye gaĝüzeme, djú í dadrüw ye ana
dangkoiye hohudama. 44 No djo umso cheime; I
í nudzo ichi vyow bo-luko ge zeĝiw vejobamme.
45 Séŝo se kulo ye ulu ge ana vemeje, no dadrüw
ye üĝalaw ge kakujobañe veñe, sünda kulo
seyo kulom na güñe seyo tsañe tuñe tukrañe
ĝyomeje. 46 Se kulo i dadrüw ye ana ñeto a ye, i
madanghuw ñeto a ye, i í maĝyokrüngkoi ye,
seyo i madanghuw homai ye, kakujo sündañe í
sojai djüñe í usu maw ge ngüañe vejo. 47 Seyo
se kulo dju nudzo dadrüw í véw í danghuñe,
seyo madashütrüvoñe seyo í vew kuw ge
makasabammeje, ŝüpo tsalajobamme. 48 Séŝo
dju madanghuñe ĝüw tsalajo chiĝa dadama se
ye me tsalajobame, sündada dju añe djüdama,
í añe prüjome; seyo dju ŝüpo boñe vedame,
ichigo añe lajome. 49 “No druguw-drulyiw ge mi
dahow kakülyahume; sünda ha tsüdawa chemeje
hesalu mi dzomzoaweñe! 50 No baptisma lajome;
sünda no malamdolu kuw no küna mauw ñiku-
ñisüw ge ĝyojojema! 51 Ba vedaw ye no he
druguw-drulyiw ge ĝüdzüw kakudañe vedama?
No ba chengkoime; mome, no dabraĝiahuw
kakülyahume. 52 Hado chemeje hesalu yo ñe ge
nüna pom naĝütchü ge magaĝijome, dzü ye ksü
üdra seyo ksü ye dzü üdra. 53 Awu ye saw üdra,
seyo saw ye awu üdra maveĝijome; añ ye sam
üdra seyo sam ye añ üdra, apye ye safu üdra,
seyo safu apye üdra maveĝijome.” 54 Sünda
i upu naje che, “Mumu íje druguw go kalyiw
hohumeje, djeañe ñedzü ŝüjo chew; sünda
süna dabaibi. 55 Sünda müdza gow ñedzü lyiw
hohuñe cheibi, ñedzü shüw lyijome, sünda süna
dabyo-daĝyotcho. 56 Loĝa-loĝe nüna nawa, djo
ñedzüñe no naksü í utroñe danghudameje, hado
he shüw-duw ubo kündañe madanghufia?” 57
“Ba hesalu ba nudzo yo hado ñu mavelafia? 58

Ba bá fodaw nüna üdra mukow ichi ge jingko
ye, ĝabo ge ñu chegüdrajo dawe, momeje ba í
mukow ichi ge ŝüñe lajikyeñeme, sünda mukow
i bá shipashi nagzü ge djüñe seyo shipashi na
bá pache ge shüñeme. 59 No djo trungkoime,
ba ajolya ajolya dañe magimdzoalu kuw, ba
makahuafijome."

13 Nüna üchea sayo sa a djeku, seyo Jisu
í Galiliyo nabo go ñu dzüngkoi, djuŝü í
Pilatus i í küĝüw ge djüasadamma. 2 He í
dzühuñe Jisu i na che, "Djo ana veima, he
Galili na utro Galili ná lalofoñe, hado chemeje
nadru ge ana veduw ñiku-ñisüw djüda che? 3
No djo trungkoime, mowme; séŝo djo djüdrü
djolu mavetülümeje djo vyow he ñom yo
mütratsüjobamme. 4 Mow djo ana vedama,
Shilom ge nüna ĝütrü ŝügzü djudrü ge post
gaañe trüalyañe dzüdama: na vyow Yarusalem
ge küña tuĝu-tumo shütsüdama ná lalofoma? 5
No djo trungkoime, mowme; séŝo djo djüdrü
djolu mavetülümeje djo vyow he ñom yo
mütratsüjobamme." 6 Sünda i he zeĝaw ije
tru, "Djuchidamje anggur vi ge lufuje üyañ
a zuñe veda: i sayo sa a sheje thcüw jikuda,
sé í mapa. 7 Sünda i vi ĝyokrüw nüna i che,
'Howe oje dzü gomdo no he lufuje üyañ go sheje
tchüw jikunggudru, sé keje mapa, he í chepyojo
dawe, i hado no í ĝyokrügejowa?' 8 I í ana che,
dadrüwa, í oje a kuw ĝyokrüluwe; no üdza üdza
ge no chiguĝuañe nobi sujome. 9 Sündañe,
drawha ge sheje jelaimeje uw; se molaimeje
chepyojo daŝobe." 10 Ĝyogow ñeto sehu Jisu
küĝüw ñegru a ye truñe ĝyoda. 11 Süge mim a
du, dju oje ĝütrü ŝügzügomdo ksuw kaw mütü
a kamyoda, sünda i utsubo kuw lyada, sünda
i keje gudow magudzufiwbi. 12 Jisu i hohuñe
balayeñe, che, "O mimya, ba bá hamalyiw yo
kahuajemme." 13 Sünda i ügzü í udru ge ve,
sünda i djeañe gudow lyajebi, sünda Tawgyew
í trokülyejebi. 14 Hado chemeje Jisu i ĝyogow
ñeto sehu dagyoda, mügaw na seyo nugobraw
na nüna na che, "Ñegi ĝe duw me, sa yo sa
chiĝa dajo dawe, seyo se ñeto ye jikuñe dagyojo
dabuwe; séŝo Sabat ñeto ge djudawe." 15 He í
dzühulye Tawgyew i che, "Loĝa-loĝe nüna nawa,
ĝyogow ñeto sehu djo djó nudzo fulhu seyo giĝá
na ñe tashalyeñe hu tuw lañe majikewma? 16
Seyo ha ye madafijo cheña, he mim Abraham
üsam djuso ge oje ĝütrü ŝügzügomdo mütü ye
pyogodama, se í ĝyogow ñeto ye vogodaw i
kihuajo?" 17 Ná he ñu na chewñe, í ubo mauw
dai na ñimtchüñ lyatsü, seyo vyow upu na se
uw chiĝa dadaw ubo lüshütsü. 18 Sünda Jisu í
chetcho, "Tawgyew í ĝadzü dju veduda? Seyo
no í ha shipyew üdra djüsejowa? 19 I pemdu
üsü a veduwbame, djú nüna na lañe ná vi ge
trawma; sünda i shülyiñe shoñ lya; sünda ñedzü
go musu na ufotsa ge guñe ĝyow." 20 I sünda
chetcho, "No Tawgyew í ĝadzü í dju vedu dañe
vejowa? 21 I pa vedudame, djú mim a ye lañe oje
ulumo tola dzü ge gülüŝüĝia, sünda ñu-ñuñe oje
ulumo ye pa lya." 22 I ñetrü-ñetrü jiñe dadrüshü
Yarusalem ge ji. 23 Sünda djudamje a í che,
"He Tawgyewa, nüna mesame basüafijobama?"
I í che, 24 "Ñegüdrüŝü imisa yo jimyojodawe,
hado chemeje no djo trungkoime, ŝüpo nüna
na jimyojoñe dajome, se majimyofijome. 25
Ñe ubrow gudzulyiñe ñegüdrüŝü dugoahuñe,
seyo ba ñepsü ge gudzuñe ñegüdrüŝü düñe
che, 'He Tawgyewwa, nobo voijodawe,' sünda
i sügow no ba madanghume, ha hanggowa?
26 Sündawñe ba chejo, 'No ba how ge tsa-tuw
sünda ba ñi bodzaĝ ge dadrüda.' 27 Séŝo i
chejo, no djo chengkoime, 'No madanghume
djo hanggoma. Mütü chiĝa daw nüna nawa,
djo vyow no yo üĝa ĝyojodawe.' 28 Süge ksew
seyo utu trashügrüjome, ba Abraham, Isahak
seyo Yakub seyo vyow ñihow truw ná Tawgyew
ge ĝadzü ge ĝyodaw hohuñe nudzo í ñepsü
kahuahuw hohujome. 29 Sünda druguw seyo
drulyiw; tchüsa seyo müdza go nüna na jikuñe
Tawgyew i ñetrüĝüfo ge dusejome. 30 He i
danghulajo dawe, küña ná fum ge duma, na
uvro ge dujome, seyo küña na uvro ge duma,
na fum ge dujome." 31 Sa yo sa küña Farisi na
jikuñe í chejea, "Ayogo kahuañe kajo dawe; hado
chemeje Herodes í ba shijoñe vedame." 32 I ná
che, "Kañe se ŝelü í trujodawe, howe, no yow je
seyo draha je uĝulo na lahuañe seyo usso naw
na dagyojolume, sünda ñegi dzü ye no chiĝa
damdzoajome. 33 Sedamje no yow, draha seyo
pülha kuw jijome, hado chemeje dju ñihow truw
na Yarusalem í ñepsü ge madzüfijome. 34 "He
Yarusalem! He Yarusalem! Ba se ñihow truw
ná shiiye, seyo bachi ge dju kiima ná kunu yo
trümoahiye; no ana veduw küña tsüda, joñi i üsa
ná utupro ulung ge küna tchelaima, sünambo
noje basa ná lakyeĝiajoñe daw, sé ba he í matsü.
35 Howe, bañe babo kabra-kasaĝijjome, sünda
no djo chengkoime; ba 'Ná üdrü-ulu yo uw
cheime, se nüna ye gaĝüzü dume dju Tawgyew

iñiñi yo lañe kakuima,' machemdolu ba nó keje
mahohujome."

14 Sünda í ĝyogow ñeto sehu djudamje Farisi
nágo nugo a i ñe ge odje tsaw ji: sünda
ná í usu yo hopasa. 2 Süge í veduw muhu a
du, dju usso dalfuñe nada. 3 Jisu í Farisi seyo
shotuko-kunu damivro ná che, "ĝyogow ñeto ge
dagyomeje ujo ma mow ma?" 4 Sé na madañda
ĝyo. Sündawñe Jisu i í ügzü kiñe dagyo, sünda
kadügye. Sünda i í ügzü kidüñe dagyo, sünda
kadügye. 5 Sünda i ná che, "Djongko ye dju
duwa, djusa seyo fulhu ye kalü ulung ge gamyoa
sünda ĝyogow ñeto ye kutcho malahuajo." 6 Sé
ná he ñu ge haje machefibi. 7 I hobanda, tumona
baladaw na uw uw buĝo tsatchüñe lai sünda í se
ná hoñe zeĝaw ze, 8 "Djuma djo ĝü ge balai ye,
buĝo dyew tsatchüñe djuĝyojodawe, asha baje
dyewfo tumona baw je dufijome. 9 Sünda dju
ije seyo baje badama, bá jikuñe ana chemeje, 'Í
buĝo djüjo dawe,' sündawñe ba ñimtchüñ lyañe
ülafo buĝo ge ĝyow dujobamme. 10 Sé bá bawñe,
ülafo buĝo ge jiñe ĝyojo dawe, bá badaw nüna
ye jikuwñe, bá ana che 'Drawa, uvro ge kalyiñe
ĝyoa,' sündawñe badra a ĝyosadaw navro ge
udru kalyijome. 11 Hado chemeje dju nudzo yo
dyew dalaima, se ye imisa lyajome; seyo dju
nudzó í imisa dalaima, se ye dyew lyajome." 12
Sündawñe Jisu i í baladaw naje che, "Djo ñeto
ge damje ñegi ge damje ava tsaw ge, nudzo
draw, ayo-ñuw, ñeŝü seyo nugo na djubajodawe,
ana dañeme, naje djo balañe daĝuñeme. 13 Sé
ba ava tsakelai ge sapse, hamalyiw, üshilyew
seyo iñiĝew ná bajo dawe. 14 Sündawñe ba
gaĝüzebamme, hado chemeje nachi ge djó djüjo
haje ñiwme, séŝo djó ná güdraw yo üshükülyejo
go küĝüijome." 15 Üdra ava tsasangkoi go nüna
a ye he ñu ná dzühulyeñe che, "Gaĝüze nadra
dujome, dju Tawgyew í ĝadzü ge odje tsaima."
16 Ná i che, "Djudamje nüna a ye ava dyew
tsakeñe seyo sünda ŝüpo ná ba. 17 Tsaw-tuw
dafihuñe, i í kulo ná tumona baladaw ná cheñe
ki, 'Age djebe; tsaw-tuw dafiadamme.' 18 Sé
vyow na chetsü, 'uvro go ye í che, no vi a
prülawme, sünda no se í hojo dume; no ba
chengkoime, no maf daijo dawe.' 19 Utro a ye
che, 'No fulhu fulshi pom lawme, sünda no he
na dañe how jingkoime; no ba chengkoime,
no maf daijo dawe.' 20 Sünda a ye che, 'No
gzü dawme, sündada no majikufijome.' 21 Se
kulo ye jekuñe i ñe übraw í he ñu ná trutsü.
Sündawñe se ñe ubraw ye lusuvyulalye í kulo
í che, 'ñetrü go bozaĝ seyo ĝabo ge kutcho
jeñe sapse, kiĝi, üshilyew seyo iñiĝew ná age
lañe kakuwe.' 22 Kulo ye che, 'O übrawa, ba
küna chedama, süna damme; sé yaje buĝo ufo
dulumme.' 23 Übraw ye kulo í che, 'Ĝabo ge
seyo füta duw ge djeñe nüna ná künadamje lañe
kakujodawe sündameje noñe gujome.' 24 Hado
chemeje no djó trungkoime, se tumona badaw
ná no tsaw-tuw í tsapüñeje matsapüñejome." 25
Sünda upu na ufum kasawñe, sünda Jisu i fum
ge tchoñe ná che. 26 "Djudamje nochi ge jikuñe,
seyo nudzo awu, añ, ufum, agü, ñu seyo ñum
seyo nudzo shüw-duw naje mahosübammeje,
í no shürhaw mowme; 27 Seyo dju nudzo
shokru íje magilama; sünda nofum makameje;
se je no shürhaw madafijome." 28 "Djomko
ye dju post dzuĝoñdama, seyo uvromsahü bo
küña kajoma, damdzojo kuw nochi ge duŝoma
ñima mahow? 29 Ana dawñe, i shobo dzugoñe
ñekru makrufiwñe, sündawñe hovow nüna na
vyow í tchüĝojoŝo, 30 'He nüna ye damyowbo
damyodaŝowa, sé madamdzofiwa?' 31 Mo dju
ñubyu duwa, utro ñubyu nadra tumo daw jiw,
sünda uvromashü ĝyoñe mavemchevzüme, se
hadza büsha kulo lañe nodrü ge tujovodawye no
hadza ĝü lañe üdra daĝufijoŝoma mo mowma?
32 Mowmeje üĝa ĝyodamje, mukow kiñe ñu
ĝüdzüagyefijo. 33 Ana veduw djo nudzo ichi küña
duma ná nobo matrafimeje, se ye no shürhaw
malyafijome. 34 "Ĝu bo udame, sé ĝu tsamĝüw
lyameje, se í ha yo ĝu lüw dajowa. 35 Se ye no
ubo je seyo nobi ubo je chiĝa ge makakujomme:
se í nüna na ñepsü ge joajohubamme. Djuchi ge
dzüjo ufu duma dzülasajodawe."

15 Vyow patso-law na seyo lalo ubraw ná ichi
ge dzüw jikuw. 2 Seyo Farisi na seyo shizew-
ñuzew na dubyoĝunguñe che, "I bó lalo ubraw
ná tüvañe seyo nadra ava je tsasai." 3 Sündawñe
i ná he zeĝaw í tru: 4 "Djongko ye djuwa djuchi
fugulu fuĝua duma, sünda namko sa a moahuñe
se sütü ĝütrü sütü ná nodo ge tralye, se a
moadaw í matchülalu kuw tchü ĝyo? 5 Sünda
tchülawñe, i ŝüpo lüshüw upostu ge trütalañe
ka. 6 Sünda ñe ge kakuñe draw seyo ñeŝü na
bakeĝiañe che, 'Nodra lüshüsawe, hado chemeje
nochi fugulu moadaw ye tchüladamme.' 7
No djo truime; ana veduw ñedzü ge je lalo a
dju vyegudoladama ubo lüshüjome, küñambo
sütüĝütrü sütü nüna ĝüdraw dju ulu mavegudojo

duma nabo madama. 8 “Ana mim dju dujowa,
djuchi ge bosüñ ĝü duw, sünda namko ye
bosüñ a moadabi; sündawñe i matchü uw
mütrü tchühoñe seyo ñe na süñe, dju uw yo
matchüjowa? 9 Sünda tchülawñe, i üdram na
seyo ñeŝü ná balañe che, nodra lüshü-lübasawe
nochi bosüñ moadaw ye tchüladamme. 10
No djo truime; ana veduw, lalo nüna a í ulu
vyegudolaw ge Tawgyew í sorgomuko ná ana
lüshüjome.” 11 Sünda Jisu i che, “Nüna a ichi saw
ksü duw. 12 Naksümko ye kiĝiw ye uyow í che
‘Awa, nobo go bo-luko duw ye, no djüjo dawe.’
I í ichi bo-luko na haĝiag. 13 Sünda ñegi añe
makulu fum ye üsaw kiĝiw ye vyow dashütrü
lalyeñe ñetrü üĝa a ge katrükralye, sünda süge
bo-luko duw na vyow tsaĝudroamdzoag. 14 I
vyow damdzoahuñe, se ñetrü ge nokrow kaku,
sünda i usso ufobüla lya. 15 Sünda i se ñetrü
go nüna a ichi ji, se nüna ye í í vi ge vo na ava
gyew ki. 16 Sünda i ve uluhu í gudugyejoñe se
votsa pago go vo na tsa; hado chemeje í djuje
haje madjü. 17 Í vepalawñe, sünda che, ‘No
awu ichi küña vi daw ná tsaw-tuw añe paw,
seyo no age luhuŝüw yo dzüangkoibi. 18 No
gudzulyiñe no awu ichi kañe í chejo, awa no
ñedzüñe ba how ge lalo datroadaŝomme. 19
No basaw chejo haje matramme, no ba vi daw
a veduw vejodawe.’” 20 “Sünda i gudzulyiñe,
i awu ichi ge ji: uĝa gudzudalu sa a uyow i í
hoñe nülvo veag, sünda gyojeñe í krumogo
lag, seyo ŝüpo chuma tsa. 21 Üsaw ye í che,
‘Awa, no ñedzü í hovow seyo ba how ye lalo
dadamme; sünda hesalu basaw chejo go ñimme.’
22 Sé uyow i í kulo ná che, ‘Kutcho shedra uw
yo je uw lañe í sheijodawe, sünda ügzütsü ge
gütsülye lyeijo dawe, seyo ishi ge shita duijo
dawe, 23 Sünda rhano a dajo dawe, sünda
me ñi tsa-tuñe lüshüfijobi. 24 Hado chemeje
nosaw ye dzüwmme, sünda üshükülyedamme:
moahumme, hesalu tchülatchodamme.’ Sünda
í lüshü-lübaw da.” 25 “Sé üsaw nugow ye vi
ge du. Sünda í kañe ñe kakulai ye, i nuĝuw
dagruw seyo ñuksu daw dzühu. 26 Sünda i kulo
a í balañe dzü, ‘He ha dangkoiya?’ 27 I í che, ‘Ba
ñuw kakudamme, sünda ba awu i tsa-tuw dyew
vedame, hado chemeje i í nüna uw hohuda.’” 28
“Saw nugow ye he í dzühulyeñe i lusuvyumfoag
seyo ñe ulung makamyoĝoñ lyag: séŝo uyow
i ñepse ge jihuañe í nü. 29 I uyo i che, ‘Howe;
no aña ojegomdo bá ĝaksüñe ĝyow, sünda ba
chew keje madzügaahuw, nodraw nadra lüshü-
lübaw dajo, ba no yow kuw küŝüsa üsa adamje
madjülu. 30 Séŝo he basaw ye ba bo-luko ná
utroñiw mim nadru ge djoañe kakuwñe, ba
ubo aña dyew tsaw-tuw dañe gyew.’ 31 I í che,
‘Sawwa, ba shüwduw nodra dusaw; seyo nochi
ha duma se vyow bachibamme. 32 Séŝo hesalu
lüshü-lübajodume hado chemeje he ba ñuw ye
dzüñe üshükülyetchodabi; moadabi, se hesalu
tchülatchodabi.’”

16 Sünda Jisu je í shürhaw ná che, “Nugo
a ichi ge hokrüĝiw a duwme, sünda
nüna na i howye se hokrüw í i bo-luko ná
tsaĝudroahime cheñe usso ge trutchoañe ve.
2 Sünda nugo ye í balañe che, ‘He hawa no
babo go ñu dzühuiye? Ba hokrüŝo cheñe shewe;
momeje ba hokrüĝiw ge maĝyofijome.’ 3
Sündawñe hokrüĝiw ye vemchepüñe, ‘Hesalu
no hadajobya? Hado chemeje no übraw ye
hokrüĝiw go no lahuangkoibi: noje no machifi;
seyo no tsatuĝujoje ŝüpo ñimtchüñ vei. 4 No
danghudaba no ha dajoma: nó hokrüĝiw go
lahuahuwñe nüna na nó nañe ge lajo.’ 5 Sünda i
übraw i chi gudzüdaw ná a a balañe dzüpüñe, no
ubraw ichi ge ba küña dojo duwa? 6 I che, ‘Fuĝua
tsow psüw tel du,’ sünda i í che, ba kutcho
ĝyoañe kako ge pomĝü ĝijo dawe. 7 Sünda i utro
a í dzütcho, ‘Bachi küña dojo duwa?’ I che, ‘Pu
ulumo fuĝua tsow dume,’ sündawñe i í che, ‘Bá
kako lañe ŝügzüĝü ĝijo dawe.’” 8 “Übraw ye se
machiñiw hokrüĝiw í tro, hado chemeje i budzu
yo chiĝa dadabi; hado chemeje he druguw-
drulyiw go nüna na ná ñeto go nüna nadra
chiĝa dasaw ge, müsaw go nüna ná fow budzu
du. (aiōn g165) 9 Sünda no djo cheime, mauw go
bo yo ba nudzo ubo üdra dalajo dawe; hado
chemeje i kaahuñe, bá na shüwa-shüw lüshüw
ge lamyosajo. (aiōnios g166) 10 Dju imisa yo je
imisa ge usuima, ná añe ge je usujobamme: seyo
dju imisa yo je imisa ge usu mowma: se na añe
ge je usu mojome. 11 Sündada ba he druguw-
drulyiw ayo bo-luko ge usu mowbammeje,
bo umso dju djüjowa? 12 Sünda ba tuĝuda-
ĝuvodzü i bo-luko ge je usu mowbammeje, ha
ye bachi ma, se í dju djüjowa?” 13 “Dju kulo ye
je übraw ksü í maĝaksüfijome hado chemeje
i a í mahoĝoñ dajo seyo a í nülvo dajome;
mome a udra gaaĝijo seyo a üdra magaĝijo: ba
Tawgyewñe bo-luko naksü í maĝaksüfijome.”
14 Farisi na, dju tsaĝotüdama, he na dzühulyeñe
Jisu í maw-uw zekülye. 15 I ná che, “Djobó

nüna na how ge uw dañe she, séŝo Tawgyew
í djodru djolu ná danghuwme, hado chemeje
ha gañ ye nünan na how ge dyew dama, se
ye Tawgyew i iñigzü ge imisame.” 16 Yohañ
í kakuw kuw, shotuko-kunu seyo ñihow truw
naje ná chiĝa daw. Sehu ñetogomdo Tawgyew
i ñetrüĝüfo go shi-ñu truñe kaw, sünda vyow
nüna na süna datsü. 17 Ñedzüñe no naksü í
kabraĝiahu ye shotuko ütra a yo lyajobame. 18
“Dju nudzo ufum udra braĝilyeñe utro nadra
gzü daima, se na lalo dawme, seyo dju braĝiñe
ĝyodaw mim í gzü daima se ye lalo dawme. 19
“Nugo nüna a duw dju djüw rong seyo gye uw
shewma, seyo shüwa-duwa lüshü-lübaw dañe
ĝyonggudruw. 20 Sünda Lajar iñiñ yo sapse
seyo tsadu yo guñe í molgi ütrü toi tralye. 21
Sünda í vew, nugo í tsamyew djoadaw yo uluhu
í tsaŝelajo; momeje ŝulyo na je í tsadu í kañe
tsalowba. 22 Sünda se sapse ye dzütrükralye,
sünda sorgomuko na í Abraham ichi laku. Seyo
nugo ye je dzüdañe zuadabi, 23 Sünda noĝu üŝü
ge ŝüpo naw yo iñi voañe üĝa go hobanda, Lajar
í Abraham í udru ge ĝgyodaw hohu. (Hadēs g86)
24 Sünda i ĝuksuñe che, ‘He Awa Abrahamya, no
nülvo veñe, Lajar í kiñe, ügzütsü üdza ge hu
pagzüñe nozelbüla í ngüadügyejo dawe, hado
chemeje no he mi ulbu dzongkoige dzahiimme.’
25 Séŝo Abraham i che, ‘Sawwa vehujodawe,
ba bá shülye ge gye-ĝuvo uw shehulyewme,
sünambo Lajar i gye-ĝuvo mauw, seŝo i hesalu
age güdzüw pangkoimme, sünda ba namoahibi.
26 Sünda he ñu na traañe no seyo ba, ñiksüngko
ye ĝo dyam a dzühadame, ago dju bachi ge
jilaĝoñ dama, na majilafijomme, seyo sügo dju
age nochi ge jikuĝoñdama na majikufijomme.’
27 Lajar i che, ‘He awa, no ba chengkoime, ba no
awu iñe ge kiyajo dawe, 28 Hado chemeje no ñu
pom duwlume, i na hovrow ge he ñu na trume
ujome, mowmeje na he anambo ñiku-ñisüw no
ge kakuñeme.’ 29 Abraham i í che, ‘Nachi ge
Musa seyo ñihow truw ná kako duwbase, na
se í chew büdzüda.’ 30 I che, ‘Awu Abrahamya,
mowme; nüna dzüw a nachi ge jikülyameje,
na nadrü-nalu vyegudoĝijome.’ 31 I í che, ‘Na
Musa seyo ñihow truw na chew maje madzübi
se í, nüna dzüw namko yo djudam üshükülyeñe
jiadamje, na madzüjomme.’”

17 Sünda Jisu i í shürhaw ná che, “He ye
umsome ha ñu ye lalo yo ma, se ye
kakujome, séŝo se nüna í lalome dju yo kakuima.
2 Dju he ĝato kunu namko ye djudamje a
í dügaima, ibo shedra psüm yo udum ge
pyogolyeñe, huĝi ge djoahuye ufojobamme.
3 Vemcheñe ĝyojodawe; bañuw datrulaimeje,
zehajodawe, seyo vepalaimeje í muchoaijo dawe.
4 Í ahua ye ülye mro datrudamje bachi ge ülye
mro jikuñe che, no datrudaŝomme, sündawñe
ba í datrudaw í muchoaijo dawe.” 5 Sündawñe
í shürhaw na Tawgyew i che, “Ñí veksüw í
damñeijo dawe.” 6 Prabu i che, “Bachi ge pemdu
üsü ütraña kuwdamje veksüw dumeje, ba he
kumtchü iyañ í ükrügomdo taprülañe huĝi
ge shüwe chejo, sündameje i ba chew dzüjo.
7 “Sé djomko ye ana dju chejowa, dju kulo
ye no chi momeje fugulu ná saw, sünda i vi
go kakuwñe, sünda í che, ‘Kutcho age jeñe
ĝyoñe ava tsabe?’ 8 Haña i ná machejoma, no
ava dashütrübe: no tsangko tungkolui kuw toi
baŝümpe í kidzagolalyeñe no hoiwe; sünda se
fum ye baje tsa-tuwe. 9 Haña i se kulo í ulu
yo vejoma, hado chemej i í dügyedaw chiĝa í
aka dabada? 10 Anambo ba je, se vyow chiĝa
dügyedaw ná damdzoahuñe, baje chewe, ‘Ñi
machiñiw kulome; ñi ha dasajo duma se í aka
dabadame.’” 11 Sünda ana da, Jisu Yarusalem
jiw ge Samariañe Galili ñetrü yo jipseañe ji. 12
Sünda ñetrü a ge jimyongkoi ge í südzüm ĝü
ĝoĝo nadaw na tüva, dju na üĝa gudzudama.
13 Sünda i üĝa ge gudzüñe, gó yo che, “He
Jisu, he dadrüwa, no nülvojo dawe!” 14 Jisu i í
hoñe che, “Jebe; sünda bá nudzo í mügaw ná
shejo dawe.” Seyo kabyo-kaĝyowñe güdrajebi.
15 Sündawñe namko yo a ye hoñe dagyolagdabi,
gow yo Tawgyew í troñe katrükralye. 16 Seyo
Jisu ishitrüge gaañe ukrumro yo ishi ge drüñe,
ulvyu yo uw che; sünda í nüna uw. 17 He íbo Jisu
i che, “Haña na ĝü güdraw malyama, nameje
se sütü ye hanga? 18 Haña he tuĝuda-ĝuvodzü
í tralyeñe dju ñimma Tawgyew í trojo?” 19
Sündawñe i í che, “Gudzuñe kabi; ba veksüw
ye bá dagyodamme.” 20 Farisi namko yo a í
Tawgyew í ĝadzü ke kakülyajowa che dzüñe,
Jisu ná che, “Tawgyew í ĝadzü ana holaw
dañe makakülyajome.” 21 Sünda nüna naje ana
machejome, age howe, age dume, süge dume.
Hado chemeje, Tawgyew í ĝadzü djumko ye
dume. 22 Sündawñe i shürhaw ná che, “Sé
ñeto je kakujome, hai ba nüna üsaw í hoĝoñiw
dzüajo, sé mahohujome. 23 Nüna na ba chejome,
‘Howe, süge dume!’ Mome ‘Howe age dume!’
Séŝo ba djujejo dawe sünda nafum je djudajo

dawe. 24 Hado chemeje ñedzü-lüĝaw ye ñedzü
üdza a yo utro üdza ge kuw müsakumbo, nüna
üsaw ye je í ñeto kuwñe kakülyejoŝome. 25 Séŝo
uvromashü i ŝüpo ñiku-ñisüw gilajome, seyo
he shülyiw yo nüna na í matsüñe chejome. 26
Nuha i ñeto ge küna dadama, sünambo nüna
üsaw i ñeto ge je dajome. 27 Nuha i lü ulung
ge magyomyolu kuw, nüna na tsa-tu ĝyo, seyo
namko ye gzü dañe ĝyo; sündawñe hulüŝü
kaküñe vyow mauw damdzoa. 28 Seyo Lut i ñeto
ge dambo veduw, nüna tsa-tuñe bumdzu daĝiw,
shobro zuñe seo ñe daw. 29 Séŝo ha ñeto Lut í
Sadom ge kadama, sehu ñeto ñedzü go mi seyo
ecid ŝükülyañe vyow mauw damdzoag. 30 Nüna
üsaw í kakülyahu ge je ana dajobamme." 31
"Sehu ñeto, dju ñelütsü ge duma; seyo na gañ ñe
ulung ge du, na se na law ulung ge djukamyowe,
sünda sünambo dju vi ge duma na fum ge
djukawe. 32 Lut ufum í vehujodawe! 33 Dju nudzo
í ĝaksüjoñe veima na maĝaksüfijome, seyo dju
nudzo shüw í maĝaksüfima na basüjome. 34 No
djo trungkoime, se ñegi nüna ksü buĝo a ye
üŝa dujome, a í latrayemjomme, seyo utro a í
traalyjome. 35 Mim ksü ye ĝato üŝa ĝüjome, a
í latrayejo, a í traayejome. 36 [Nüna ksü vi ge
dujome, a í latrayejo seyo a í traayejome.]" 37
He ná dzühuyeñe na í dzü, "He Tawgyewwa he
na hai dajowa?" I ná che, "Hai ñimo duma, süge
kurkukiñ dujome."

18 Sünda Jisu i ná he ubo go zeĝaw a trulyeñe
udrü-ulu magaada, mamuduw küĝüweñe
che: 2 "Hange damje ñetrü a ye mukow a ĝyow;
dju Tawgyew ije maĝew seyo nüna nabo je
mavew. 3 Sünda se ñetrü ye müjem je a ĝyow:
dju ichi ge jikunggudruñe í chenggudru, 'No
insaf djüiyeñe nobo ĝaksüiijodawe.' 4 I üĝaluw
kuw madzü séŝo fum ye ulu ge vepüñeñe che,
'No Tawgyew ije maĝew, seyo nüna nabo je
mavetunow; 5 Sedamje he müjem ye no matraa,
sündada ubo insaf djüijo, mowmeje i nochi ge
jikunggudruñe no ĝüdzüw maĝodügyejo.'" 6
Tawgyew i che, "Dzüwe, he magüdraw mukow
ye ha cheima? 7 Nameje: haña Tawgyew i í nüna
basü ladaw ná mamutchoaijoma, dju ñegiw-
ñetow í küĝüñe ĝyowma; seyo i ná üĝaluw
vejoma? 8 No djo chengkoime, i mekutcho
ná mutchoijome; sé nüna üsaw kakülyahuñe,
i he druguw-drulyiw í umso vefijosoma?" 9
Seyo Jisu i shürhaw na dju nudzo í güdrawñe
veksüw veima, sünda utro na mauw daima ná
ana zeĝaw che: 10 "Nüna ksü ñegru ge küĝüw
ji; a ye Farisi seyo a ye patso-law nüna. 11
Farisi i gudzulyiñe üdrü-ulu ge ana küĝü, 'He
Tawgyewwa no ba ulu yo uw cheime, no utro
nüna na dambo tsaksu-laksuw, mütü chiĝa daw,
seyo mim ĝubuw, seyo he patso-law na dambo
nüna mowme.' 12 No sopta ye ülye ksü tsaw-
tuw matsaw ĝyowme, seyo no bo-luko dalaw
gow üchea je djüwme." 13 "Séŝo patso-law nüna
ye üĝa gow gudzuñe, ñedzü ge je iñi maholyi dá
i ülüjetchü ge güñe che, 'He Tawgyewwa, he
lalobraw no nülvoijo dawe!' 14 No djo cheime, i
ufum yo mowme; séŝo he nüna ye güdrañe ñe
ge kajeme; hado chemeje dju nudzo í dyewñe
veima, i imisa lyajome; seyo dju nudzo í imisañe
veima, i dyew lyajome." 15 Sünda nüna na na
sa naje ichi ge lañe jikeñe nagzü Jisu udru ge
vefijoñe; sünda shürhaw na hohuñe ná goha.
16 Jisu i angasa ná ichi ge balañe che, "Angasa
ná nochi ge jigyejo dawe, seyo ná djugohajo
dawe: hado chemeje Tawgyew í ĝadzü he nambo
nabome. 17 No djo umso truime, dju Tawgyew í
ĝadzü í angasa na dambo malama, ná keje süge
majimyofijome." 18 Djudamje dümbraw a ye í
dzü, "He uw übrowa, no shüwa-shüw shüjo ye
küna dameje ujowa?" (aiōnios g166) 19 Jisu i í che,
"Ba nó hado uw chewwa? Djuje uw mowme,
nüna a akasa uwbame, se ye Tawgyewme. 20
Ba shotuko-kunu í bo danghuŝo: 'Mim dju
ĝubuwe, djushiwe, djutsakŝuwe, mülaw-mütraw
djutruwe, nudzo awuñe nudzo añ naksü í chew
dzüwe.'" 21 I che, "Nobo he ná vyew angasa
ulvyu ladañe vewbame." 22 He í dzüwe, "Jisu i ná
che, bachi ge yaje ñu a ñilumme, bachi vyew ha
duma ná draatsülyeñe sapse ná hatsüwe; sünda
bá ñedzü ge luko pajome, sünda kakuñe nofum
kasajo dawe." 23 He í dzühulyeñe i ŝüpo duhu
da, hado chemeje i ŝüpo nugo. 24 Jisu i í holyeñe
che, "Bo-luko duw na Tawgyew ichi ĝadzü ge
ŝüpo ataĝa yo kamyofijobame. 25 Tawgyew i
ĝadzü ge bo-luko duw na kamyojo í bo ut í sütrü
üŝü yo kamyow je ufojomabe." 26 Sünda dzühu
daw na che, "Nameje djú basüafijowa?" 27 I
che, "Haye nüna yo madafima, se ye Tawgyew i
dafijome." 28 Patras i che, "Howe, nobó ñe-vi je
tralyeñe bafum kasawme." 29 I í che, "No bá
umso truime, ana djuje ñime, dju Tawgyew í
ĝadzü ubo, ñe, mim-kiĝi, ñu, awu-añ seyo saw-
sam ná trahuw. 30 Sünda sa yo sa a na haje añe
djupawe; seyo dzüwñe druguw-drulyiw ge shüw
lüshüw pajodawe." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Sünda

Jisu na ĝüyo ksü shürhaw ná üdra lañe ná che,
"Ñi Yarusalem ge jingkoime, sünda küña ñu
nüna üsaw ibo ñihow truw na ĝi vedama, se na
vyow datsüjome. 32 Hado chemeje i tuĝuda-
ĝuvodzü nagzü ge djüjome, sünda na í tchüĝoñe-
hoĝojome, sünda zehu je müdrüdzajome. 33
Sünda na í güjome, sünda shijome, sünda i ñegi
dzü ye üshükülyetchojome." 34 Sünda na he
ñu namko ye haje madzüsü sünda he ñu na
namko ye müŝütsü, sünda ha trudama se ye na
madzüla. 35 I Jeriko ñetrü ütrü üñisa jikulai
sa a, iñi ĝew a ye üdza ge tsatuĝuñe ĝyoda. 36
Sünda i upu na dügrü jiw dzühuñe dzüpüñe,
"Ayo a ha dangkoiya?" 37 Na í tru, "Jisu i Nasri
ge jingkoime." 38 Sündawñe i ĝuksuñe che,
"He Jisu, Dawud i üsaw, no nülvoijo dawe." 39
Dju vro-vro jeima, na í madañda ĝyo cheñe ze,
sé i umsow ŝogzukülye, "He Dawud üsawa, no
nülvoijo dawe." 40 Sündawñe Jisu i gudzulyiñe í
ichi ge lañe jikuwe che, sünda i iñisa jikuwñe,
i í dzü, 41 Bá ha tsüda, "No babo daijome?" I
che, "He Tawgyewa, nó hofidügyewe." 42 Jisu i í
che, "Hojodabe, ba veksüw ye ba dagyojemme."
43 Sünda í djeañe hohu; sünda Tawgyew í
troñe, ufum kase, sünda vyow nüna na hohuñe,
Tawgyew íbo trotsü.

19 Jisu Jeriko ge jimyolye jimkoi sese. 2 Süge
Jakkai cheñe nüna duvo, i patso-law go
mukyew sünda nügo je nügo. 3 I Jisu í hoĝoñ
vyew i djuma cheñe? Seŝo upungda sese mahofi.
Hado cheme i üchesada. 4 Sese i í hojoñe vye
uvro ge gyo djeñe lufuje shoñ udru a ye lyilyig,
hado cheme Jisu i se ĝabo kajoda. 5 Sese Jisu se
a jikuñe, udru ge hotrolyiñe í che, "He Jakkai,
kutcho lyiga; hado cheme yow no bá ñe ge ĝyojo
dume". 6 I kutcho yo lyigalye lüshüldzulalye í
ichi ñe ge la kake. 7 He í hohulyebi nüna na zeĝi,
"I bó se lalo nüna ichi ñe ge jijeba." 8 Jakkai i
gudzuñe Tawgyew í che, "He Tawgyewwa, No
nó bo-luko üchea ye ñiw ná djüjome, seyo üchea
ye sena djüjome djuchi go no laĝamüñeda ma
se na no psüĝingua fow djüpyojome." 9 Sese
Jisu i í che, "Yow he ñe a muchoahuw jikudame,
sündada he i je Abraham ichi sawbamme. 10
Hado cheme nüna üsaw ye moadaw ná tchüw
seyo ná basüaijo kakuwme." 11 Sese i he ñu ná
dzümkoi sese, i zeĝaw a ze, sündada chedawa
i Yarusalem ütrüañ a duda, seyo i vyesüw je
vyesüw, se Tawgyew ichi ĝadzübraw ye hesahe
kakudalaibiñe. 12 Sünda: I che, "Nüna nugo
a ye ge ñetrü üĝa ge ka sügo nugo pafiñe
kakutchofijo. 13 Seyo i í kulo naĝi yo ĝü ye
balalye ná bosün uvyu ĝü djü, seyo ná che, 'No
kakuw kuw bumdzu davojo dawe.' 14 Seŝo í
ñetrü ge ĝyodaw na í mahoĝoñ daw, seyo ífum
ge muko kiñe ñu che ki, se i ye no matsüme, se
i ñidru ge ñubyu dañjo." 15 "I ñubyu lyibiñe
kakutchow sese, i ana a da, ichi se kulo ĝü ye
dju í bosün uvyu ĝü djülyedama, se na itrü a
balaku sünda danghujoñe vyeñe se na se i yo
küña ha ha dashaladama. 16 Sese uvromashü yo
a ye jiku che, He übrawwa bachi djüdaw bosüñ
uvyu ĝü yo dañe ĝü müñew damñeladame. 17
I í che, 'He kulo ülüksüfowwa, bá ŝüvzüw me,
ba ŝüpyo mesame sese ba umsowda kakülyeda,
ayo ba ñetrü ĝü yo übraw dabei.' 18 Sefum yo a
ye jikuñe che, 'He übrawwa, hoŝoa, bachi bosün
yo uvyu pom dashamüñewme.' 19 I í chetcho,
'Ba je ñetrü pom yo übraw dabei.' 20 Sefum ye
a ye jikuñe chetcho, 'He übrawwa, hoŝoa, bá
bosün ye he duw ye, he í no nó gye güpaw üdza
toi pyogoñe vyedaw he. 21 Hado chemeje no bá
ĝedabi.' 22 I í che, 'Mauw kuloa, no bamdzu yo
bá no trudañe chei he me.' Ba nó danghuwbi
nüna mügzütchüwñe, ha ye no ma vyema se í
dzula, seyo se no ma zuw, se í djoahuwme; 23
Ba nochi bo ye bo dashabraw ná hado madjüña,
se í no kakuñe sashadaw ye lakeĝijobi? 24 Seyo
dju nüna na üñisa gudzudama, se na í che, 'Se
bosün ye ichigo latchojodawe, seyo djuchi ge
bosün ĝü duma se í djüpyojo dawe.' 25 Na í
che, 'He übrawwa, ichi bosün ĝü bó duŝo.' 26
'No bá chemkoime, se djuchi ge duma, í seyo
djüpyojoluwe; seyo djuchi ñima ichi go se í je
lajodawe se ichi ha dusama. 27 Seŝo nochi se
fugulu ná se vyeñidaw na se no nadru ge ñubyu
dame, se na age lakuñe noñisa a shiwe.'" 28 Jisu
i he ñu na chelye i Yarusalem ge navro-navro
ka. 29 Seyo se i Jetun üñiñi yo pu sa a Betfage
ñe Betniyah üñisa ge jikuwñe, sese i í shürhaw
naĝi yo ksü ye ana cheñe ki, 30 "Üñisa yo ñetrü
ge jijo dawe, seyo süge jikubyo jikuĝyoñe giĝe
ichi üsa a udru ge djusa je magyoluw, pyogo
vyedaw bá pajome, se í tashalye lakuwe. 31 Seyo
djudamje bá dzülaimeje, hado tashamkoiya
chemeje, se a ana chejodase, se Tawgyew i
he í tsüdame" 32 Se kidaw ná, na jikuñe i ná
ha chesedama, süna pabadabi. 33 Se na giĝe
üsa ye tashamkoi se, ichi übraw ye ná dzü,
"He üsasa ye hado tashamkoiya?" 34 Na che,
"Tawgyew í he í tsüdame." 35 Na í Jisu ichi

ge la kaku seyo nudzoĝ gye ye tapualye se
udru a ñeilye Jisu í giĝe udru ge gyodügye.
36 Sünda na kamkoi sese, na nudzoĝ polu ye
ĝabo toi ñevoñe ji. 37 Seyo üñisa kakulye se i
Jetun pu i ĝo ge kaku, sese shürhaw na vyew
upua na vyemoñe chiĝa dadaw ibó i hohuda
na, lüshüldzuañe gow yo ñu zeñe Tawgyew
ibo trokülye: 38 Ŝüvzüwme se ñubyu ye, dju
Tawgyew iñiñi yo jikuma! Sorgo ge ĝüdzüw
seyo ñedzü ge lüshüwme! 39 Sese upu na yo
süña Farisi na í chengkoibi, "He Danghubrawwa,
bá shürhaw ná zea." 40 I ná chetcho, "No
djomko a chemkoime, he i maziw ĝyome, kunu
na ŝogzukülyejome". 41 Se Jisu üñisa kakuñe
se ñetrü í holye ubo kse. 42 Sündalye che,
"Ha ye ujowa, he ba; am, ba bába, he ñeto ai
lüshüjo ñu danghudama, séŝo se i yabó bañisa
yo muŝuadabi. 43 Hado cheme se ñeto ye badru
ge kakujo se bá vyeñiw na sülyeñtchü pyogoñe
bá djetuĝujome, seyo djetuĝulye bá ñujome. 44
Seyo bá seyo badra ayo a ná bachi angasa ná,
nogüdzü nadra gülyiajome, seyo badru ge kunu
yo je kunu matrüjome; hado cheme ba süna
dajo ye kye badru ge nülvow vyeñe hojema sei
madanghuje". 45 Sese Jisu i ñegru ge drüñe
ĝyodaw ná nopsü ge lahuatsü. 46 Seyo ná che,
"Ĝidame; 'Nochi ñe ye küĝüw ñejome,' séŝo djo
he í tsaĝa-laĝaw nachi ñe da joadamme." 47
Seyo i muhu-muhu ñegru ge shi-ñu truñgudru:
seyo se müga sawlyiw na seyo shizew-ñu zew na
vyew djekeĝiñe í shijoñe tumuñgudru. 48 Séŝo
haje ĝabo matchüla; he í küna dañe dajojema,
hado chemeje vyew na dru-lu djübyo djüĝoñe
ichi ñu dzüñgudru.

20 Ahua ye ana a da, jisu i sese ñegru ge shi-
ñu trumkoi sese, mügaw dew seyo shi zew-
ñu zew kew nadra jikuñe sese gudzu. 2 Seyo
chemkoibi, "Ba ñí truwe, ba he chiĝa ná dju
dadügyedañe dawdo daña, seyo se i djua, dju
bá he i daweñe dügyedaye?" 3 I ná trutcho,
"No je djó ñu a dzüjome; nó trujo dawe 4
Yohañ ichi Baptisma djüw ye Soĝgo go ma mo
nüna yo ma?" 5 Sündawñe naĝütchü zeĝi, "Se
ñí chebammeje, 'Soĝgo gobabi,' sünchewñe i
chetchojo; 'Sünameje djo idru ge hado umso
mavyeña?' 6 Seyo ñi chetchojobi, 'Nüna yo
me chetchobamme,' se vyew na ñidru ge kunu
trüjobi, hado cheme i umsow go danghudabi,
Yohañ i ñihow cheñe." 7 Dañdañlye na tru, "Ñi
madanghume, se i djuchi go jema." 8 Seyo Jisu
i ná che, "Nameje no je djo matrujome no he
chi ná dju dügyeñe dadama." 9 Sese i se nüna
ná he ana zeĝaw go tru, "Nüna a ye anggur
zugua, sündalye vi daw ná howeñe bo ve seyo
ŝüpo uwalaw kuw utro ñetrü ge jitrükralye.
10 Bomdrü sese i vi daw nachi ge kulo a ki, se
vi yo kakülyedaw anggur üje ibó je djüweñe
cheñe k, sé vi daw na í gümoamdo gümoañe
ufo kadügye. 11 Sündawñe i kulo a ye kitcho, sé
na se í je gütcholyebi zeaŝe zeameñe ügzü ufo
kikutcho. 12 Sündatchowñe i ülye dzü kitcho,
seyo na se í je dzütchüzew gimoañe lahuag.
13 Sündawñe se anggur go vi übraw ye che,
'No há dajobabya? No nó saw í kijobaba, asha
na í chew dzüw dujojeŝoma.' 14 Sese vi daw
na i hohulyebi naĝütchü poĝi, 'He i bó üsaw
ye ba; age djebya, ñi í shibow, sündañe he na
ñichi lyajobi.' 15 Seyo na í se anggur vi yo
lahuañe shiag: sündada vi übraw i nadra ha
dajobabya?" 16 "I kakuñe se anggur vi daw nüna
ná damütrajo, seyo vi ye utro ná djüjo." He í
dzühulye na che, "Tawgyewwa ana djuda." 17 I
nachi ge holye che, "Se he ye ha ĝida: 'Ha kunu
ye ñe dasüw na ha madaĝiwñe süñeadama, Se i
ukutru go dakrükye se i lyada.' 18 "Djudamje
se kunu ge gaahima se i ganüajobamme, seyo
djudru ge i gahima, se í ĝünü-ĝüĝajobamme."
19 Seŝügudo ye Shi-ñu zew nañe seyo Mügaw
dew na í külyijoñe vye, hado cheme danghula
dabi, i nabó magow ñu zeĝaw yo tru, seŝo í
ná büĝedañe vye. 20 Seyo na í hokrübabiñe
seyo ichi ge hotumuw ki, se hadowo cheme i
alyamo alya ye shi-ñu trutroameje sese ñustu
kigojoñe, se í nugo ichi ge trutroadame che
djüfijoñe. 21 Na í ana dzü, "He dadrüwwa, ba
mülaw truiñe ñi danghudame, Seyo dadrüw je
darüi, Seyo djubó go goñeje mache; Semome
Tawgyew ichi ĝabo ye umsow trufijo. 22 Hawa
ñí Kesar í patso djümeje ujoma, mo mowma?"
23 I ná budzu yo dzüi ye dzüsülye che, 24 "Bosüñ
a nó shejo dawe. He a djuchi ĝiĝe düdama
seyo dju ñiñ duma?" Na che, "Kesar ichi." 25 I
ná chetcho, "Se Kesar ichimeje í djüwe, seyo
Tawgyewchimeje í djüwe." 26 I nüna ñisa a se
ñu ye madzüsüla, semome ichi ñu hutrodaw se
i yo mavyenghuatsü. 27 Sündatcholye Saduki i
chew ye, nüna dzüw na kenghuaje maüshüjome,
naĝi yo nüna üchea na ichi ge jikuñe dzü. 28
"He dadrüwwa, Musa i ñibó ana ĝidawa, 'Se
djuchi damje üyalyo a ichi ufum ye saw-sam
malaluye dzütrükralyemeje se üñuw ye se mim

üyañedra i gzü datchowe, seyo üyalyo íbó agü
mulo sakülyewe.' 29 Sünda ye alyoñuw mro
duw, üyalyo nugowfow ye agü je masakülyelubi
ye dzütrükralye. 30 Sefum yo ye je, 31 Seyo
seladzü kiĝiw ye je se mimdra í gzü daladabi.
Se ana dadañe namro mamro agü masakülye
dzümdzoaha. 32 Se nafum se mim ye je dzüase.
33 Se a na üshükülyemeje se mim ye djufum
lyijowa, hado chemeje i na mro mamro üdra
gzü datsüwdabi." 34 Jisu i ná che, "He ñefo go
shüdaw agü na gzü daibi, (aiōn g165) 35 Se dju nüna
damje ana lyifikülyemeje, sé ñeto go dzüdaw
nüna na üshükülyetchojo lyifime, namko ai gzü
madafijo. (aiōn g165) 36 Se i dzü je madzüjo; hado
cheme i sorgomuko vyedujo, seyo güdrakoŝksüw
yo agü üshükülyemeje Tawgyew ichi je agü
lyijo. 37 Seŝo he ñu ye dzüdaw na je üshütchoi,
Musa je shoñ ge süna folakülyeda, i Tawgyew
í 'Abraham üsa, seyo Isahak üsa, seyo Yakub
üsa ana chelyew. 38 Tawgyew ye dzüw nachi
mow séŝo üshü nachi Tawgyew: hado chemeje
ubo yo vyew na üshütsü.'" 39 Sese na se í
dzühulye Shi-ñu zekew küña duma na che,
"He dadrüwwa ba uw chejejeba." 40 Seyo bó
na í ha madzülofibi. 41 Sündatcholye Jisu ná
dzütcho, "Masi í Dawud üsaw cheñe kündañe
cheña?" 42 "Dawud i üsaw Masi i kako ge cheda:
'Tawgyew i nochi Tawgyew í cheda, Nochi
südzüvopsüĝi ge ĝyowe, 43 No bá fugulu ná
bashitrü ai malakyeĝitsülu kuw.'" 44 "Dawud bó
í Tawgyew chew; se sünameje i í üsaw künda
cheña?" 45 Vyew na dzümkoi sese, i í shürhaw
ná che. 46 "Shi-ñu zekyew na yo hochiĝiwe, dju
shedra psüw sheñe kahiw uw vewma, seyo ná
bodzaĝ ge gaga daw, seyo küĝüw ñegru ge psüĝa
dew ge ĝyojo uw vyejome. 47 Na müjem nachi
ge tsaw jiñe seyo bühodañe uwalaw kuw küĝüw
dawme, he na ŝüpyo mau ñe ge gajome."

21 Sündatcholye Jisu i íñi yo lapsü dzüw nüna
na nudzoĝ nudzoĝ lapsü í lapsügyebyo
ge trümkoi hohu. 2 Seyo i haje ñiw müjem a
ye je i sayo sa a bosüñ ksü trümyoajew hohu.
3 Sese i che, "No djó umsow chejome se i ye
he haje ñiw müjem ye fow trümoabajeme. 4
Hado cheme nabó nachi nudzoĝ nudzoĝ lapsü
yo me trüje, seŝo i í shüda yo küña dusama
vyew trümdzoajebi." 5 Küña nüna na ñegru
ufo go chemkoi ye, se i küña kunu howsa yo
seyo gañ yo chibra daida, se i che, 6 "Süna
ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na,
namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je
matrajome." 7 Na í dzütcho, "He dadrüwwa, he
na kye dajowa? Seyo he ñu na dajobi sese, ha chi
hosüw dujowa?" 8 I chetcho, "Chitchüĝivowe,
dju dzüŝeawe, hado chemeje ŝüpyo nüna na
nó ñiñi lañe chejome, no se ibamme; seyo he i
damdrü kakudamme: djo se nafum djukasejo
dawe. 9 Seyo djo pseĝi-luĝi daw süna nafo go
dzühulaimeje, dju ĝejo dawe; hado cheme he
na uvromashü davzüjowbamme; seŝo se ñeto
kutcho mamütrajome." Süna ñeto je kakujome,
sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha
a kunu udru ge kunu je matrajome, Süna ñeto
je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko
ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome,
10 Sündawñe i ná che, "Ĝübye yo ĝübyeĝütchü
seyo ñetrü yo ñetrüĝütchü pseĝijome. 11 Seyo
ñeĝüzüw je dew dew dajome, seyo ñetrü ñetrü
sapseañe seyo ĝañemu kajome, seyo ñedzü
ge ñiĝeñiw ñu seyo dew dew chi shejome. 12
Séŝo he ñu na madaluye na uvro nó ñiñi yo
kigovzüjome, seyo maw-uw ze dajome, seyo
ñegru ge djüjome, seyo pache ge shüjome, seyo
ñetrü ge ñetrü ñubyu natrü ge lajikujome. 13
Se he na babó ñu truvomdrü kakülyejome.
14 Sündada nudzoĝ nudzoĝ drü-lu ge pyogo
vyejo dawe, no vrogomdo trufijo se í duhu
madadañe. 15 Hado cheme no bá ana chejo
seyo ana budzu djüjome, se bá mau zeñe
zeaŝe zeame dai na madafijo. 16 Seyo bachi
awu-añ seyo ñuw-ñum seyo ñeŝüĝ-ñepyeĝ,
seyo draw na je tsüladügyejobamme; aña kuw
dajome, djomkoye ŝüpo na dzüdügyejome. 17
Seyo no ñiñi yo badra mau dajome. 18 Séŝo
bakyetrü umu a je matrüafijome. 19 Ba nudzoĝ
drü-lu ye ĝüdzüw yo shütrüñe vyejo dawe.
20 "Ba kyedamje Yarusalem í rhünokew na
yo jiĝshiĝiahuw hohume, sese ichi mütrüjo
üñisabammeñe danghujo dawe. 21 Sese dju
Yahudiya ñetrü ge duma se na pu udru ge
djetralyewe, seyo dju Jerusalem ulung ge duma
se na djehuajo dawe; seyo dju ñetrü ge duma se
na süge djujijo dawe. 22 Hado che se i dutruĝijo
ana ñeto kujome, sese ñu ĝiñe vyelyedaw na
vyew lyitsüjobamme. 23 Se ñeto ge dju agü
ñiw seyo agü apu tudügyeima, se nabó tui!
Hado cheme se ñeto ge no naĝütchü daĝijo
seyo se a ná ŝüpyo ñiku-ñisüw lyijo. 24 Na
vyetsü ürhü yo süĝüajome, seyo vyew ñetrü
drü-drü ge mubyo na lakuzeĝiatsüjome, seyo
utro sama nachi ümdrü vyew makulu kuw, sese

Yarusalem í utro sama yo dashiĝiajome. 25
"Seyo dru seyo hubye seyo lütsü se na ge chi
shejome, seyo nomñew ñetrü a je, ñetrü drü-
drü go nüna ná chitruw dajome; hado cheme
na sütüĝülü ichi hu rhaw yo lamo ĝetsüjome.
26 Seyo ĝew yo druguw-drulyiw a trŭw kakujo
se í hohuñe nüna üshüjoñe je mavyejome, hado
cheme ñedzü go gokew ye je ĝüdü-ĝüdüjome.
27 Sese na nüna üsa í lüshüw-lübaw mumudrü
ge gow kalai hohujome. 28 He ñu ye trumkoi
sese, ükye ye gudow dañe udru ge hotrojo dase;
hado cheme bá solutoajo üñisame." 29 I ná
zeĝaw je a tru, "Lufuje üyaññe vyew shoñ na
howe. 30 Ichi übatra kakülyebyo kalyeĝyowñe,
se í ba hohulyeñe balvyo danghulaibi ñeshü
kalaibiñe. 31 Sünambó vyeduw ba he ñu na
kye hohuima, sese danhulababise Tawgyew i
ñetrüĝüfo kakujo üñisababiñe. 32 No bá umsow
trujome, he ĝhei ñu na madalu kuw he ñefo
ayo shüdo nüna na kyeje lüshüw mapajome. 33
Ñedzüñe No naksü kaltruĝidamje, seŝo nochi
ñu kye je makatrujome." 34 "Sündada ufu
je ksü üñi je ksü da ĝyowe, ya ba badrü
balu ye he druguw drulyiw ayo dashüw ge
daŝea kiŝeañe, shüjo djojo ge vyeŝeañe da
ĝyomkoñbai ye jia, ñe se badru ge kyegüdü-ñiĝi
kakugme. 35 Hado chemeje i he añawa nomñew
ñetrü ayo ĝyodo nachi ge ana vyeduw dañe
kakujobabi. 36 Sündada chiĝiñgudrujo dawe
seyo küĝüñgudrujo dawe, he ana a kyegüdü-
ñiĝi kakudamje ha madaw ĝaksüfisejoñe, seyo
nüna üsaw i vro a gudzufiwjo lyijo dawe." 37
Seyo se ñeto ge ñegru ge shi-ñu tru süna dawse;
Seyo ñegi ge i nopsü ge jihuañe Jetun pudru
ge ĝyoñgudru. 38 Seyo na je ŝüzüw ye tralye
ichi ge jikuñe shi-ñu truw ye dzüjoñe ñegru ge
jikuñgudru.

22 Odje oĝüme se i na ofo rhano chew, üñisa
dabi. 2 Seyo mügaw dew nañe shi-ñu zew
naksü shüwa í kündañe shijoma se í kadang
hotumu, sé na nüna nayo ĝew. 3 Seyo mütü
Yahuda ge kamyoa, djú Iskariyoti chew sünda í
shürhaw ülgü ĝü yo ksü namko ge i je duw. 4 I
jiñe Mügaw dew ñe kulow kyew hotumuw nadra
chitru, Tawgyew í künda lügyelajoma sena. 5 Na
lüshülag, Seyo í na bo djüjome cheñe müdaa. 6
I je embi che, sündalye hotuma-hotumuhi, se í
usso ge ñu majodügyew lügyeladügyejoñe. 7
Sese odje oĝüme daw ñeto kakudabi, sese Fasa
ge fugulu üsa ye che küĝüw kijobabi. 8 Sünda
Jisu i Patrasñe Yohañ naksü i ana cheñe ki,
"Djeñe ñibó Fasa ge tsajo-tujo dashütrüvowe."
9 I í dzütcho, "Ba nó hange dashütrüvoweñe
tsüda?" 10 I ná che, "Howe, ñetrü ge kaakubyo-
kakuĝyowñe nüna a ye hu guw kolo lodow
tüvajome, dju ñe ge i jihima; ba ifum jisajo dawe,
11 Seyo sé ñe go übraw í chewe, 'Dadrüwwa
bá chemkoime; se tumóna ná ñe hagewa sa a
no nó shürhaw nadra Fasa tsajo ye?' 12 Bá i
howsa yo dagüdravodaw üĝüñ dew a shejome;
süge dashütrüvowe." 13 I jikubanda, i küna
chedama sünabyo-sünaĝyo duvobi, sünda i
Fasa í dashütrüvo. 14 Damdrü kuwñe, Jisuñe i
shürhaw na nadra tsajobiñe ĝyo. 15 Sündalye
i ná che, "No nolu ge ŝüpyo ana vyewme,
duhu makakulu kuw djodra ye ülya ana üŝa
ĝyoñe ava tsajoñe vyewme. 16 Hado cheme no
djó chemkoime, he i Tawgyew ichi nogo ge
vyew makulu kuw no se í keje matsajome." 17
Sese i bekasa lañe dru-lu yo ŝüvzüw gañe che,
"He í lalyeñe djoĝütchü ge habraĝijo dawe. 18
Hado cheme je no djó chemkoime, Tawgyew
ichi ĝadzü madalu kuw no ayo dalalye keje he
shejehu matujome." 19 Sündatcholye i odje
la, seyo üdrü-ulu yo küĝüñe takuĝia, seyo ná
ana cheñe djü, "He i nó usso me, ha yé djobo
djüwma: nó vyehuñe he ana dajo dase." 20
He ana dambo i tsaw tsafialye bekasa je ana
cheñe la, "He i nochi sé ŝü yeme he i djobó
fuadaw yeme ñu ükünüme. 21 Sé hojo dawe,
nó kigoladügyejo ichi ügzü ye nodra a dume.
22 Hado chemeje nüna üsaw ye bó ibo küna
daweñe dadama, sünambó dajobabi, séŝo tui se
nüna idru ge, djubó sa a í kigoladügyejoma!"
23 Sündawñe na naĝütchü dzüĝi-hoĝingkoibi,
"Ñimko a djuwa, he chiĝa dajo ye?" 24 Namko a
ana ñu che zeĝi; ñimko a dju dew vyefijowa? 25
I ná che, "Utro sama nago nugo na nadru ge
shotuko joi; seyo dju nadru ge shotuko jofijo
daima, se ná povow nüna chewme. 26 Séŝo
ba ana djulyiwe; mowme djomko a dju nugow
dama, se i angasa vyeduw seyo dju ye ñubyu
ma se i kulo vyeduw lyiwe." 27 Hado cheme
dyew ye djuwa; se i buĝo ge ĝyodaw yeme,
semome se chiĝa damkoi yema? Hawa se i je
mowma se tsawdra ĝyodaw ye? Séŝo no djodra
a kulo vyeduwbame. 28 "Seŝo djo se na me,
dju nodra ñiku-ñisüw ge je nodra duwsaw na
me; 29 Seyo sünambo vyeduw nochi Awu i
nóbó ñetrü ükün a davyedama, sünambo no
je djobó davyeijome. 30 Se i ye hadowo cheme

djo nodra nó buĝotrü ge tsawe-tuweñe; se
psüĝa a ĝyoñe Israyel nachi go ĝübye ĝüyoksü í
zegüdralawe. 31 “Simon, oi Simon, djó mütü ye
prüdame pu í dambo güjoñe. 32 Séŝo no djóbó
küĝüwme, djódrü-djolu go umsowñe vyedaw
ye kyeje mañoajo seyo djo kakume djó nudzoĝ
alyo-ñuw na je ĝüdükewe.” 33 I í che, “He
Tawgyewwa, no badra pache ge damje kasejo
semome dzüjoje dzüfijobame.” 34 I che, “Oi
Patras no bá chemkoime, yow jo külyiwñe sese
ba nó ülye dzü mahosüw chejome.” 35 Seyo i í
che, “Bá no dzulngasa seyo kapüĝa seyo shita je
ñiw ufobüla kimkoi ge ba hama a mapu mavyew
dadama?” I chetcho, “Ha chi go mowme.” 36 I í
che, “Séŝo djuchige dzulngasa duma se na se i
lawe, seyo sünambo kapüĝa í je, seyo djuchi ge
kyeĝi ñima ná nachi gye na damje drütülüalye
lawe. 37 Hado cheme no djó chemkoime, he
ĝido ye, ‘Se i truw nüna ge ngüjobamme,’
se i nódru ge dajoye krükrüwbamme; hado
chemeje nogru ge küna dajoñe dadama se na
datsüjobamme.” 38 Na che, “He Tawgyewwa,
howe, he a kyeĝi ksü duwa.” I ná chetcho,
“Ŝüpyo dume.” 39 Sese na ñepsü ge jihuañe
na dadaw basha yo na ge Jetun pudru ge jitsü,
seyo shürhaw na nafum jisa. 40 Süge jikuñe i ná
che, “Küĝüjo dawe, djo zeĝaw ge magajoñe.” 41
Seyo i na yo utroga kunusa a josajombuaña ge
jiñe, seyo üshipyu dugoñe küĝümyomkoibi. 42
“He Awua ba tsübameje he bekasa ye notrü yo
latrülyewe, sedamje nó husü yo mow bá husü
yé dadzowe.” 43 Sese soĝgo go sorgomuko a í sa
yo sa a hohu dju í zego dawma. 44 Seyo babiye i
ŝüpyo vyemülüañe vyemoañe küĝükülyejebi;
seyo ichi úfu ye no ge ŝü fuw vyeduw tra tra
dzuamkoi. 45 Sese i küĝüfialye gudzulye ichi
shürhaw nachi ge kakuñe hoholye vyew na
drumutsüdaw hoñe duhu da. 46 Sündalye i ná
che, “Hado drumuiya? Pülyibya, küĝübya, na
zeĝow ge magajoñe.” 47 Jisu i süna chemkoi
sese, howe upu a djelai ná, seyo se ĝü yo ksü
namko a ye dju ñiñi ye Yahuda chewma i uvro
uvro djekelaibi, i Jisutrü ge djeku, í bubu dajoñe.
48 Sé Jisu i í che, “Oi Yahuda, hawa ba bubu
dañe nüna üsaw í kigoladügyejoma?” 49 Idra
yo na idra ha dajoma í hohuwñe, sünda che,
“He Tawgyewwa, ñi keĝi dzofijoma?” 50 Seyo
namko ayo a ye mügaw dew ichi kulo nadru ge
keĝi yo dzohiñe ufu fuvo go dzoga. 51 Sé Jisu
i che, “Sayo sa a damudoabe.” Seyo sa a ichi
ufu ye kiñe dagyoi. 52 Sese Jisu i mügaw dafow
na seyo ñegru ge hokrüvow go mükyefow na
seyo kew se na ídru ge lyikülyedaw ná che,
“Hawa djo nó ñiguduñe danghuñe keĝi ñe
shalbo ñe lañe jikuma? 53 No djodra ñegru ge
muhu-muhu djodra duw sa je sesüge djo nó
gzü a je maki; sé hesahe djochi ümdrübamme,
vataĝüsagiahuw yo vataĝüsagiahuwme.” 54
Sündatcholye í na tsülalye la kakye, seyo mügaw
dafow saw-lyiw ichi ñe ge lañe kaku seyo
se Patras i üĝa-üĝa djega djegañe ifum-ifum
djese. 55 Seyo na nopsü ge mi pyeñe tchü üŝa
ĝyomkoi sese Patras je namko a ĝyoa. 56 Seyo
se a kulom a ye í mi müsaw ge ĝyokülyedaw
hohulye seyo í usu yo hopafi hopañe chemkoibi
“He i je üdra yo baba.” 57 Séŝo i ana che
hujonoĝyoa, “O mimya, no í madanghuwe.” 58
Me uwalatchowñe utro a ye hotcholye chetcho,
“Ba je nadra yo baba se.” Patras i che, “Oi
nüna, no mowhoje.” 59 Me uwalatchowñe nüna
a ye dügago hoñe chengkotchoibi, “He i je
nadrayobabiŝa; umsow cheme he i Galilibabi.”
60 Sé Patras i che, “Oi nüna, no madanghuwa ba
cheijema.” I süna chemkoi sese jo je külyijebi.
61 Sündawñe Tawgyew i tcholtruĝiañe Patraschi
ge ho, sündawñe Patras i Tawgyew i ñu chedo
ye vyehu i ha chedama, “Yow jo makülyilu
uvro ge ba nó ülye dzü kuw madanghuw cheñe
hujonoĝyoajome.” 62 Seyo i ñepsü ge kahualye
ŝüpyo ku ku kuw kse. 63 Dju nüna ye Jisu í kigo
dama, na í mülakulyuñe gümyomkoibi; 64 Seyo
ichi iñi ye pyelyeñe í dzü, “Ñiholye trubya bá
dju güima.” 65 Seyo ana ŝüpyo nomñew zeaŝe-
zeameñe í maw-uw ze. 66 Ñetoahuwñe naĝi yo
kyew seyo müga dew shi-ñu zekyew-kikyew se
na vyew keĝitsü, sündalye í na melye dew gudo
ge lakuñe chi dzü, 67 “Sünameje ba Masimeje,
ñí trujo dawe!” I ná che, “No djó trumsome
djo nó umsow mavyejome. 68 Seyo dzüdamje,
matrufijome. 69 Seŝo ayo dalalye nüna üsa no
sawlyiw Tawgyew ichi upo südzügo gow dañe
ĝyongudrujobi.” 70 Sünchewñe vyew na chetsü,
“Sünameje ba Tawgyew üsawma?” I ná che,
“Djo cheñŝoiwa, hado chemeje nobabi.” 71 Sese
na che, “Yabó no truvoijoje ha matsübi; hado
cheme no bó nobyo no dzühuladabi.”

23 Sese vyew keĝidaw nüna na gudzutsüñe
Jisu í Pilatus ichi ge la jiku. 2 Sündalye na
ana cheñe ídruge külü jo, “Ñí i nüna ná zeĝow
seyo Kesar í patso i madadügyew seyo nudzo
í Masi seyo nugomeñe chew dzühudame.” 3

Pilatus i í dzü, “Ba hawa Yahudi nago nugoma?”
I í tru, “Sebó ba cheŝoiwa.” 4 Sünchewñe Pilatus
i mügaw saw-lyiw nañe se nüna ná che, “No he
nüna idru ge ha je külü mahohume.” 5 Séŝo nabó
sünchewñe seyoje ŝüpyo mügzüw yo chemkoibi,
“He i Galili yo dalalye age kuw Yahudiya ná
vyew shi-ñu tru truñe truĝolatsüdame.” 6 Süna
dzühulye Pilatus i dzü, “Hawa he nüna ye Galili
ñetrü goma?” 7 Seyo he í danghula i Herodes
ichi shotuko ulungo nüna dabi, í Herodes itrü ge
kitcho, hadowo cheme sé ñeto ge i je Yarusalem
ge duvo. 8 Herodes Jisu í hohulye ŝüpyo lüshü,
hadowo cheme ŝüpyo uwalaw gomdo í hoĝoñiw
vye: se i ye hadowo cheme ifogo dzühuda, seyo
ichi chi ashama asha ye sheweñe ve. 9 I í ŝüpyo
ha ha ñu dzü, se i í ha je matru. 10 Seyo se müga
saw-lyiwñe shi-ñu zekyew naksü ulung ulung
ge í ze. 11 Sese Herodes i ichi nüna nadra ye í
zeaŝe-zeameñe zekütso zemürhü, seyo iĝi ĝiguw
gye ye sheisalye ge Pilatus ichi ge kitülütcho. 12
Sehu ñeto yo Pilatusñe Herodes naksü üdraw
lya. Ana madalu. Sevro ge naksü mahoĝiw. 13
Pilatus i mügaw saw-lyiw í seyo nüna na balañe
ná che, 14 “Djo he nüna í nüna ná zeĝoime
cheñe nochi ge lakuda, seyo holaŝoa, no djó
how a í dzü howŝobi, se djo ha ñu yo iso ge
külü joima, se ñu yobó no hasaje ichige külü
mahohu; 15 Ge Herodes je mowbi, hado cheme i
í nochi ge djültrutchodabi: seyo holaŝoa, i düm
takyolaje shimdojo ana haje mada. 16 Sündada
no í shidzü trabañebi” 17 Pilatus i rhanomko a
nüna a tsüla vyedaw ye kihuajobabiñe lya. 18
Sündawñe vyew na ŝogzutsü, “I damtrüabei,
seyo ibó Barabba i trajodawe.” 19 I ñetrü a ye
pseĝi-luĝiñe, shiw-law dadaw ubo go pache
ge shüñe vew. 20 Seŝo Pilatus i Jisu í trajoñe
vyeñe nüna ná che hopüñetcho. 21 Seŝo nabó
ŝogzuñe che, “Í kuros ge külyiwe, kuros ge!”
22 I ülye dzü kuw ná che, “Hado cheme i ha
mau damdoda? Nobó í düm takyoñe shimdojo
lalo daw mahohubei! Sündada no í gidüñe
trabañebya.” 23 Seŝo na ŝogzu-ŝogzuñe zetsü,
í kuros ge külyimdoweñe, sünda ná ŝozuw ye
foajebi. 24 Ha madanghulye: Pilatus i dügyeaha,
na ha cheima sei dzülye dawe cheñe. 25 Seyo
i se nüna vyesvye-vyemdolalye nüna shido í
pache ge shüdaw ye, seyo djú í prüwma í trase;
seyo Jisu í na nalu ge ha vyedama süna vyew
apyew kuw djüki. 26 Na í lañe kakemkoi sese,
Simon cheñe Kureni a ye ñetrü go kanglai sa a,
í kigo lalye shokru giñe Jisuchi ge lakuñe ifum
ifum la kake. 27 Seyo nüna ye gumtchubabiñe
ifum ifum kase: seyo ŝüpo upu mim na je, dju
ibó üldjetchü gü gü kseñe ksekuĝiladjew. 28 Jisu
i nachi ge tcholtruĝialye che, “He Yarusalem
ayo sam nawa, nóbo djuksejoda; seŝo djo josa
seyo djó nudzoĝbó ksejoda. 29 Hadowo cheme
se ñeto kakujome, seyosa a nüna na chejome,
‘Ŝüvzüwme se na dju ügübzümma, seyo dju saw-
sam masakülyema seyo dju agü apu manuma.’
30 Se ümdrü ge ‘Na pu naje chejome, ñidru ge
gaabe, Seyo noĝüfo yo ñi muŝuiwe.’ 31 “Hado
cheme na shoñ djüw nadra ana damkoibi ye,
krow nadra küna ha dañjema?” 32 Na seyo nüna
ksü ije lalo datruw go idra ye shijoñe la jikye.
33 Na se Kopri che Noĝüfo ye jikuwñe, na sayo
sa a í seyo se lalo datrudo ksü ye je, a ye ichi
südzü go seyo a ye ichi fuvogo ge süna kuros
ge külyiñe vye. 34 Sündawñe Jisu i che, “He
Awuwa, ná muchoaiwe, hadowo cheme he na
madanghume na ha dangkoima?” Sünda na
kako ge ĝi veñe i gye í habraĝia lastü. 35 Nüna
na gudzu-gudzu hoĝyo, seyo nugo na je zeaŝe-
zeameñe ze ĝyo, “I utro na ĝaksülaw, i Tawgyew
ichi Masimeje, seyo ichi dzulawmeje, nudzoĝ
ĝaksülajo dawe.” 36 Rhünokyew naje í trow uhu
ye í nuñe zeaŝe-zeameñe che. 37 “Senameje
ba Yahudi nachi go nugomeje, ba bá nudzoĝ í
ĝaksülalabya!” 38 Seyo idru ge truw a chedalubi;
“He i Yahudi na go nugome.” 39 Ha lalobraw ye
shokru ge külyi suntchadama, namko a yo a
ye í zebze-zeĝeñe che, “Hawa ba Masi moma?
Sünameje ba balvyo ĝaksüñe seyo ñiksü i je
ĝaksüila!” 40 Sünchewñe utro a ye í zeñe che,
“Hawa ba Tawgyew í je maĝewbama? Ba je
süna pabaibi, 41 Seyo ñiksü bó shotukobasha
yo pangkobabi, hadowe cheme ñibó ñi chiĝa
ha dadama süna shishü pangkobi; séŝo i haje
mau chiĝa mada.” 42 Sese i che, “He Jisua, ba bá
ñetrü kakuwñe nó je dju koŝoawe.” 43 I í che,
“No bá umsow chemkoime yow yo ba nodra
sorgo nogo ge dujome.” 44 Seyo muhumdzu yo
dalalye me apyew djüdualai kuw ye vyew ñetrü
na nukuĝuatsüdabi, 45 Seyo dru müsaw yebó je
kañoahibi, seyo ñegru go gyeña bó je ulumko
toñe-meñe yo gaĝaajebi, 46 Seyo Jisu i ŝüpyo
gow yo ŝogzuñe che, “He Awuwwa, no nó ĝulo
ye bagzü ge trahime.” Seyo i süna chelye ulvyu
sese lutukyoaha. 47 Ĝyokrüw nüna ye sa a ha
dadama se na holye i Tawgyew í tro, sündalye
che, “He nüna ye güdraŝobi.” 48 Seyo upu na he
í hojoñe keĝitsüdaw na, he ŝoboŝulyw dadaw í

holyeñe nalüjetchü ge güñe kalütrü. 49 Seyo
ichi hosüw-holüw küña duma vyew, seyo mim
na je dju dju idra Galili go jikusedama vyew,
üĝa ge gudzuñe se na ho ĝyo. 50 Seyo süge,
Yusuf cheñe yo nüna a ye se rhano dew ge du,
dju ye uw seyo chi danghuw muhu. 51 Seyo
ichi vyéw seyo ichi chiĝa daw yo malüshüw;
seyo i Yahudi na ñetrü go Arimitiya ge ĝyow
seyo Tawgyew ichi nogo ye ĝyokrüw nüna.
52 I Pilatus ichi ge jiñe Jisu ichi ñimo ye prü,
53 Seyo í lagaalye gyelüdü yo daw gyeña ge
vaŝüñi, seyo nuĝu a ye vye, se i ye kunu ge
chido süna; seyo süge keje dju je mavyewlu. 54
Se i ye dashüwtrüw ñeto, seyo ĝyogow rhano
damivrojo ümdrü ge. 55 Seyo se mim na dju
idra Galili go jikusedama, ifum, ifum jiñe se
nuĝu ye ho seyo uso je ho í daw basha yo da
vyedaŝomañe. 56 Seyo kakultruñe ŝowsa chi
seyo ŝonuw dashütrü; seyo ĝyogow ñeto ge bó i
je daw basha yo ĝyogo.

24 Sopta uvro ge, saĝa-müĝa na nuĝu ge ŝowsa
ŝow gañ-miĝi lañe jiku. 2 Sünda na kunu í
ĝühuadaw hohu. 3 Sünda ulung ge jemyongkoi
ge, na Prabu Jisu usso mahohubi. 4 I he ñu yo
mavenghuañe ĝyoñbaiye, muhu ksü ye lütsü-
lütsüw gye sheñe ütrü iñisa ge gudzu. 5 I ĝeñe,
sünda nodo ge ukrumro i pelye; sündawñe i í
che, "Ba üshü í dzüw namko ye hado tchüwwa. 6
I ayo a ñimme, séŝo üshükülyedamme. I djo Galili
ge ha trudama vehujodawe. 7 'Umsogo je nüna
üsa í lalobraw nagzü ge kigo ladügyejobamme,
sünda kuros ge tükegojome, sünda ñegi dzü ye
üshükülyetchojome.'" 8 Sünda i í ñu í vehuag,
9 Sünda nuĝu go kangkoi ye i se ĝüyo a ná,
sünda utro naje, he vyow ñu ná truzeĝiatsü.
10 Dju he ñu í shürhaw ná trudama, se na
Mariam Magdalini seyo Yoana, seyo Yakub üyañ
Mariyam sünda nadra ye utro mim naje duw. 11
Séŝo na ñu trudaw ye ná shipyew truw veduw
velada sünda na ná umso mave. 12 Sündawñe
Patras i gudzulyiñe nuĝu ge gyo dje, sünda gye
ufobüla hohubadabi, sünda hadadama, se yo
mavenghulyaha, í nudzo ñe ge kaltrutcho. 13
Sehu namko ye nüna ksü ye Imawus cheñe ñetrü
ge jiinngkoi, Yarusalem yo kilo mitar mro kuw
üĝa. 14 Sünda naksü se vyow ñu ná, hadadama
se na naksüĝütchü chitruñe ji. 15 Sünda naksü se
ñu na naksüĝütchü ge truĝiñe dzüĝiñe jingkoi
ye, Jisu i iñisa jikuñe naksü üdra jisa. 16 Séŝo
nañi ye ana veduw mütrüdaw ye í mahosülafi.
17 Jisu i ná dzü, "He ha ñuwa, djoksüĝütchü
ge truñe jiiye." I duhu dañe ĝudzu. 18 He í
dzühulyeñe, namko ye Kilyupas ñetrü go nüna
a ye che, "Haña ba Yarusalem go ba akasa tüvaw
jiw nünabamma, dju he ñeto ge hadadama se
na se i madanghu." 19 I í dzü, "Ha ñu ye wa?"
Na í che, "Nazret go Jisu ibo dju Tawgyew seyo
nüna nabo chiĝa dawma sünda shi-ñu truw go
ñihow truw. 20 Sünda mügaw kew na seyo ñi
dümbraw dakyew na í kigoladügyeñe, shibeñe
dügyeaha; sünda kuros ge sümtchadügye. 21
Séŝo ñi vyeksüwŝo, i Israyel í mutchoaijo che,
sünda he ñu na tralye, he soboŝulyuw dajew
ye ñeĝi dzü kujebi. 22 Sünda jimko ye je mim
üchea na ñi mavenghuadügyeda, dju saĝa-müĝa
nuĝu ge jidama na. 23 Sé usso í mahohuwñe,
sorgomuko nadra í üshüdame cheñe ñu truw
che djekuda. 24 Sündawñe ñimko yo a ye nuĝu
ge how ji, sünda mim na küna trudama, süna
tchülada; séŝo í mahohu." 25 Sündawñe Jisu
i ná che, "O madzühoave dañe ĝyodaw nawa,
seyo ñihow truw ná ñu ge üdrü-ulu yo umso
dzüngahu nawa! 26 Ana dajo mowma, Masi i
duhu gilañe nudzo lüshüw ge kalyitralyejo?"
27 Sünda í ná ibo go kako ge ha ĝidama se ye
Musa ichi yo dalalyeñe vyow ñihow truw nachi
ge ĝidaw na, i ná danghudügye. 28 Aña sa a
na hange jingkoima, se ñetrü jikujebi, sünda í
dawyo na ana danghuda, i ayoje uvro ge jijolu
cheñe. 29 Sé na í ana cheñe ĝokrüdügye, "Ñidra
ĝyosajodawe; hado chemeje djüdu lyañe añe
uwaladabi." Sünda i ulung ge nadra ĝyosaw
kamyoa. 30 I nadra ava tsajoñe ĝyosangkoi ye,
i odje í lañe gaĝüzü djü, seyo í takuĝiañe ná
djü. 31 Sündawñe nañi hojukülyeñe í hosülag,
sünda na iñi how yo müŝü. 32 Na naĝütchü ge
che, "Ñidrü-ñilvyu ge mi madzoma, i ñí ĝabo ge
kako ge ĝidaw ná truñe jomkooi ge?" 33 I sa
yo sa a gudzulyiñe Yarusalem ge katrükralye,
sünda i se ĝüyo a seyo nadra a yo na üŝaka ye
keĝidaw hohu. 34 Na che, "Tawgyew umsogo
je üshükülyetchoda, sünda Simon i hohu." 35
Sündawñe i ná ĝabo ge chitru jidaw na ná tru
seyo he je tru, i ná kündañe odje í takuĝiañe
tsadama. 36 Na he ñu í trumkoi ye, Jisu í husü
yo namko ye gudzukülye; sünda ná che, "Djo
ĝüdzüw pawe." 37 Séŝo na mavenghuatsüg,
seyo ĝeatsüg, sündañe na velatsü, ñi mütü
hohungkoi. 38 I ná che, "Hado mavenghuatsüña?
Sünda djulvyu ge hado mavenutsüña? 39 No
gzü seyo noshi na howe, no sebamme; no

kiñe hojodawe; hado chemeje ñeĝulo nachi
uso üĝübye ñijo nochi ge hohumbo.” **40** Ana
chelyeñe ná i ichi ügzü ishi na she. **41** Ná lüshüw
yo seyo umsojemañe veñe, seyo lümashü ve,
sündawñe i ná dzü, “Haña djochi ge ava duma?”
42 Na í psekrow tchükro üsüla a djü. **43** I lañe
na how sa a tsag. **44** Sünda i ná che, “He na
no ñu name, no djodra ĝyosañe truwme, Musa
í shotuko ge seyo ñihow truw kuw na seyo
kako ge nobo go ĝidaw na umso kakülyejome.”
45 Sünda i na ükye-ümüñi í güdraw ñu ĝidaw
dzüsüdügyejoñe voiha. **46** Sünda ná che, “Ana
ĝidame Masi duhu gilañe seyo ñegi dzü ye
dzüñe üshükülyetchojome, **47** Sünda Yarusalem
yo dalalyeñe vyow ĝübye geg vetrüw seyo lalo
daw na iñiñ yo lañe truzeĝiatsüjo. **48** Djo he ñu
na hohusawme. **49** Sünda djuchi traŝüĝa no awu
i dadama, se ná no djo lakülyaijome sünda udru
go gow mapamdolu, süña kuw djo he ñetrü
ge ĝyokrüjo dawe.” **50** Sünda i ná Betniyah
kuw ñepse lañe jekülyasa, sünda ügzü i lañe
ná gaĝüzü djü; **51** Sünda ná gaĝüzü djüshüñe
i na yo utro lya seyo ñedzü ge kalyitralye. **52**
Sünda na mraañe í ŝüpo lüshüw yo Yarusalem
ge katrükralye. **53** Sünda ná ñegru mamuduw
keĝiñe Tawgyew í troñe seyo gaĝüzüwe.

Philemon

1 Polus ichi go bó, se Jisu Masi ichi pache ge
shüdáw nüna, seyo ñuw Timotiyus ichi ve
go ñichi nülvo chiĝadam Filemon, **2** Seyo ñum
Afiya seyo ñidra yo shipashi Arkipusñe Filemon
ichi ñe go ñeŝü na ñiñi. **3** Ñichi Tawgyew
awuñe Tawgyew Jisu Masi naksü naksüchi vye
go ĝüdzüw ye bá pangudruwe. **4** No shüwa
Tawgyew í ŝüvzütrojome; seyo nudzo küĝülai
ge je bá vyehuwme. **5** Hado cheme no bachi sé
nülvo seyo vyemso chi shi-ñu na dzühulye, se
Tawgyew Jisu dru ge seyo vyew güdraw nüna
nadra. **6** No küĝüjome se vyemsodaw ge bachi
üdra ayo na hadamje uw ñu ge danghusajo
dawe ha ye Jisu Masi ichi yo ñidra dusama. **7**
Hado cheme noñuwwa, nó bachi nülvo yo ŝüpyo
lüshüw seyo ĝüdzüw padame, sündada, ba yo
dañe güdraw nüna nadrü-nalu hu je adjüdjüw
no je aĝimiw pajome, uñuw nawa. **8** Sündada
sedamje noje Jisu ge ŝüpyo bolu duda, se ha ñu
ye udama, se í bá dügyejo. **9** Sedamje no vyeduw
mukro Polus i se yabó Jisu Masi ibó pache ge
ĝyow nüna babi, se ayoje ŝüpyo nülvo yo ibó
küĝüjolu. **10** No nosaw Tawgyew go Unesumus
ibó no yo nochi sülyeñtchü ge sakülye dame no
yo küĝüime. **11** Se ibó ahuge ha madaĝiw a ba,
se yabó ba ñe seyo nochi dew chiĝa tsüwbaba.
12 Se í ñe seyo dju nolu ge kadama, no se í bachi
ge djütülütchowba. **13** Í no nochi ge vyejoñe
vyehomacha se í bó bachi vye go shüdabi shi-
ñu ibó yo sülyeñtchü sumbo, nó datunowe.
14 Sé no ba mahusüw haje madaĝoñ se bachi
he nülvo djüdo ye datüdalüw yo mow lüshüw
dawe. **15** Hado chemeje ha danghuñda i ba yo
ksühua dzühua kuw he ibó utro lyadawa shüwa
bañisa ge ĝyojoñe. **(aiōnios g166)** **16** Seŝo ayogo
kulo mavyeduw, kulo yo je dewfo, seyo ñuw
vyeduw ĝyowe se nochi drü-lü ge duw süna
nülvobó seŝo, se yabó usofu ge je seyo ĝulo ge
je, bachi je drü-lu ge sünda Tawgyew ge. **17**
Senameje ba nó bachi nudzoĝ dakyetunowñe
vyedameje, se na vyeduw yo shutrolajodawe. **18**
Chemeje se nó bachi ha damje damdalyoama
semome sa a bachi ha damje a kakuw, se í
nochi üñiñi ge ĝiwe. **19** Polus no nó gzü yo
ĝijome, se i no bá ĝigujome; seyo ichi chejoje
ha madaĝi, se no añawa he daado na badru me
se i babamme. **20** He no ñuwwa, he lüshüw nó
bachi Tawgyewwa nó bachi go pawe, Tawgyew
ge nodrü nolu ye hu je adjüdjüw no je aĝimiw
daiwe. **21** No bachi dügyew dafiw dajo umsow
vyyeñe, bá ĝimkoime seyo he ana danghuwme,
se no ha cheima, ba se í foje lübzüw daijo. **22**
Seyo he i je, nobó ĝyojo buĝo dashütrüvowe;
no süna umsow vyedame, se bá küĝüw trüdu
yo noje no bachi ügzü ge djüjome. **23** Ifras se
Jisu ge nodra pacheshüw ge **24** Seyo se Markus
ñe Aristikurs seyo Demas seyo Luka seyo no
chiĝadam. **25** Ñichi Prabu Jisu Masi nülvow ye
bachi ĝulodra duwe. Amin.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Aka at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Aka at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12
Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:
Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126
Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:
Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165
Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:
A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166
Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:
From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653
Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:
To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Hruso---Hrusso-Angka-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16
Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23
1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td rowspan="3" colspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Aka at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"
Matthew 28:19